

کمای صنعت در اقتصاد ایران

رژه بورس در مرز حساس

بازارهای تازه برای نفت ایران

کر می: جایی که مفید نباشم نمی مانم

نسخه جدید برای تجارت

پهینه‌سازی مصارف ارزی به یکی از چالش‌های کلیدی در حوزه بازرگانی خارجی و واردات کشور بدل شده است...

صفحه ۲

راه عبور از ترافیک تار عنکبوتی

در سال ۱۹۹۶، بانک جهانی اعلام کرد؛ دو چرخه، مانند سایر شیوه‌های حمل‌ونقل غیر موتوری...

صفحه ۴

رونق موقت خودرو سازی؟

شامخ خودرو در هفتمین ماه از سال به ۵۸٫۵ واحد رسید تا بیشترین میزان را طی یک سال گذشته به نام خود...

صفحه ۶

کمای صنعت در اقتصاد ایران

کریم حسن پور - آخرین گزارش شاخص مدیران خرید بخش صنعت، وضعیت نامطلوب «انتظارات تولید در ماه آینده» را نشان می‌دهد؛ شرایطی که حتی نسبت به دوران بحران‌هایی همچون کرونا و جنگ ۱۲ روزه بی سابقه بوده است.

تولیدکنندگان چشم‌انداز فعالیت خود را تیره ارزیابی می‌کنند و این بدبینی به توقف تولید، اختلال در خرید مواد اولیه، برنامه‌ریزی فروش و جذب نیروی کار منجر شده است. کارشناسان معتقدند این فضای غیرقابل پیش‌بینی، بحران تولید در کشور را تعمیق کرده و صنعت را وارد یک دوره کم‌آبی طولانی خواهد کرد.

آخرین گزارش شامخ، آمارها و نشانه‌هایی نگران‌کننده از چرخش انتظارات در بخش صنعت و بدبینی نسبت به آن حکایت دارد. سقوط مؤلفه «انتظارات تولید در ماه آینده» به کمترین سطح تاریخی آن پیامی روشن دارد؛ به این معنی که مدیران صنعتی افعی روشنی پیش‌روی خود نمی‌بینند. این شاخص حتی از دوره‌های شوک شدید پیشین، از جمله جنگ ۱۲ روزه خرداد، نیز پایین‌تر ایستاده است. مقایسه‌ای که عمق ناامیدی را عیان می‌کند. همزمان این افت کم‌سابقه با جهش قیمت مواد اولیه به بالاترین سطوح، شرایط تولید را پیچیده‌تر کرده است. وقتی هزینه‌ها با شتاب بالا می‌رود و چشم‌انداز فروش مبهم است، نخستین واکنش طبیعی بنگاه، عقب‌نشینی است.

در چنین شرایطی کاهش تیراژ تولید، تعویق سفارش مواد اولیه، کنار گذاشتن طرح‌های توسعه و حتی در مواردی بازنگری در تداوم فعالیت در شکل فعلی مورد بررسی مدیران صنعتی قرار می‌گیرد. زیرا سرمایه‌گذاری نه تنها توجیه اقتصادی خود را از دست می‌دهد، بلکه به ریسکی مضاعف بدل می‌شود. از این رو مساله صرفاً افت یک شاخص نیست؛ بلکه زنگ خطری درباره فرسایش سرمایه‌گذاری صنعتی در میان‌مدت است.

اگر بنگاه‌ها نسبت به آینده اطمینان نداشته باشند، نه تنها توسعه ظرفیت رخ نخواهد داد، حتی حفظ آن نیز دشوار می‌شود. پیامد این وضعیت، کاهش بهره‌وری، از دست رفتن سهم بازار و تعمیق رکود صنعتی خواهد بود. همچنین تداوم بی‌ثباتی در سیاست‌های ارزی، تجاری و تأمین مالی، به تقویت همین انتظارات منفی دامن می‌زند. اما جالب اینجاست که سیاستگذاران واکنشی نسبت به این نشانه‌ها نداشته‌اند. در حالی که صنعت بیش از هر چیز به پیش‌بینی‌پذیری نیاز دارد نه وعده‌های کوتاه‌مدت. به نظر می‌رسد اگر این هشدار جدی گرفته نشود، عدد شاخص انتظارات تولید شاید نقطه آغاز روند فرسایشی تازه‌ای باشد.

در این رابطه فرسید شکر خدایی، رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تأمین مالی اتاق بازرگانی ایران در گفت‌وگو با دنیای اقتصاد با اشاره به افت کم‌سابقه شاخص «انتظارات تولید در ماه آینده» بیان کرد: آنچه در گزارش دی ماه بیش از همه نگران‌کننده است، نه فقط کاهش تولید فعلی، بلکه سقوط شدید انتظارات مدیران صنعتی نسبت به آینده نزدیک است. این شاخص به پایین‌ترین سطح از زمان آغاز انتشار شاخص در سال ۱۳۹۷ (یعنی طی ۸۸ دوره‌ای که این نظرسنجی انجام می‌شود) رسیده و حتی از مقاطع شوک‌های پیشین نیز پایین‌تر قرار گرفته است؛ موضوعی که نشان می‌دهد سطح نااطمینانی به شکل معناداری افزایش یافته است. وی افزود: وقتی مدیر صنعتی نسبت به ماه آینده خود بدبین است، عملاً تصمیمات امروز او نیز محافظه‌کارانه‌تر می‌شود. کاهش خرید مواد اولیه، تعویق سفارش‌گذاری، توقف جذب نیروی جدید و تعلیق طرح‌های توسعه‌ای، همگی پیامد مستقیم افت انتظارات است. به بیان دیگر، ناامیدی از آینده، پیشاپیش به کاهش ظرفیت تولید در زمان حال منجر می‌شود و این چرخه می‌تواند رکود را تعمیق کند.

شکر خدایی در ادامه با تشریح نتایج گزارش شاخص مدیران خرید (شامخ) دی ماه گفت: اگر بخواهیم تصویری روشن از شرایط اقتصاد

در این ماه ارائه دهیم، باید از «کاهش محسوس ضرابهنگ تولید» سخن بگوییم؛ وضعیتی که در آن موتور بسیاری از بنگاه‌ها با حداقل ظرفیت کار کرده است. شامخ به عنوان یک شاخص پیش‌نگر، بر اساس نظرسنجی از بیش از ۴۰۰ بنگاه در سراسر کشور تهیه می‌شود و از این جهت، تصویری میدانی و مبتنی بر ادراک فعالان اقتصادی ارائه می‌دهد. عدد شامخ کل اقتصاد در دی‌ماه به ۴۳٫۴ رسید؛ به این معنا است که برای بیست و دومین ماه متوالی، اقتصاد در محدوده زیر ۵۰ و در ناحیه رکودی قرار دارد. این سطح، پایین‌ترین میزان از خردادماه سال جاری تاکنون محسوب می‌شود.

شکر خدایی با اشاره به جزئیات گزارش افزود: شاخص مقدار تولید کالا و خدمات به کمترین سطح ۵ ماه اخیر رسیده و هم‌زمان، شاخص سفارش‌های جدید مشتريان نیز افتی کم‌سابقه را تجربه کرده است. به‌گونه‌ای که این مؤلفه در پایین‌ترین سطح ۷۰ ماه گذشته قرار دارد. به گفته وی، چنین افتی بیانگر کاهش تقاضای موثر در اقتصاد است؛ موضوعی که می‌تواند ناشی از افت قدرت خرید خانوارها، نااطمینانی نسبت به آینده و تعویق تصمیمات مصرفی و سرمایه‌گذاری باشد.

این عضو اتاق بازرگانی ایران افزود: در حوزه اشتغال نیز نشانه‌هایی از تعدیل نیرو یا حداقل توقف جذب نیروی جدید مشاهده می‌شود. بنگاه‌ها در شرایط ابهام، نخستین واکنش خود را از مسیر کنترل هزینه‌های نیروی انسانی نشان می‌دهند. وضعیت اشتغال بدتر از قبل شد و صاحبان صنایع به جای استخدام جدید حتی برخی نیروها را اخراج کردند. در سمت هزینه، شرایط حتی نگران‌کننده‌تر شد. شاخص قیمت مواد اولیه خریداری‌شده به بالاترین سطح ۴۴ ماه اخیر رسیده و شاخص قیمت محصولات تولیدی نیز در سقف ۳۲ ماهه ایستاده است. این همزمانی کاهش تولید و افزایش هزینه‌ها، نشانه بارز تعمیق رکود تورمی در بخش واقعی اقتصاد است. یعنی همان چیزی که همه از آن می‌ترسند.

شکر خدایی در ادامه گفت: مدیران صنعتی چشم‌انداز کوتاه‌مدت را نیز مثبت ارزیابی نمی‌کنند و با خود می‌گویند: «ماه بعد بدتر هم خواهد شد». این مساله می‌تواند به کاهش تمایل به سرمایه‌گذاری، تعویق طرح‌های توسعه‌ای و حتی بازنگری در تداوم فعالیت برخی واحدها منجر شود. همچنین قطعی اینترنت در نیمه‌مردم دی‌ماه، مثل نمک روی زخم بود. به طوری که سفارش‌های صادراتی ناگهان قطع شد و فروش آنلاین افت کرد و تجربه تأمین به هم ریخت. در کنار آن نوسانات نرخ ارز، کمبود نقدینگی و تداوم بی‌ثباتی در برخی مقررات از عوامل تشدیدکننده رکود بوده است. وی افزود: در زیر بخش صنعت هم وضعیت نامحور بود. بخش پوشاک، چرم، شیمیایی و ماشین‌سازی بدترین وضعیت را داشتند. چوب و کاغذ، کانی غیرفلزی و وسایل نقلیه کمی بهتر بودند اما هیچ‌کدام واقعا خوب نبودند. بنابراین بدون بهبود دسترسی بنگاه‌ها به سرمایه در گردش، ثبات‌بخشی به بازار ارز و رفع چالش‌های زیرساختی نظیر انرژی و ارتباطات، نمی‌توان انتظار داشت شاخص‌های پیش‌نگر در ماه‌های آینده به محدوده رونق بازگردند.

رئیس کمیسیون سرمایه‌گذاری و تأمین مالی اتاق بازرگانی ایران افزود: پیام گزارش دی‌ماه صرفاً یک عدد و هشدار آماری نیست، بلکه بازتاب مستقیم ادراک مدیران بنگاه‌ها از آینده فعالیت اقتصادی است. اگر همین روند ادامه پیدا کند کارخانه‌های بیشتری ممکن است تعطیل شوند، کارگرها بیکارتر و قیمت‌ها برای مردم عادی بالاتر برود. در این صورت چشم‌انداز ماه‌های آینده تیره‌تر خواهد بود. امیدوارم سیاستگذاران این هشدارها را بشنوند و کاری کنند تا موتور اقتصاد دوباره روشن شود.

افق مبهم برنامه‌ریزی برای سرمایه‌گذاران
آخرین گزارش شامخ مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی ایران نشان می‌دهد، در کنار افت انتظارات تولید و جهش هزینه‌ها، یک متغیر مهم دیگر نیز در حال اثرگذاری بر آینده صنعت است؛ یعنی فرسایش «افق برنامه‌ریزی». در حالی که صنعت داناتا با نگاه میان‌مدت و بلندمدت اداره می‌شود. تصمیم برای خرید ماشین‌آلات، ورود به بازار جدید یا توسعه یک خط تولید، بر مبنای پیش‌بینی چندساله از تقاضا، نرخ ارز، سیاست‌های تجاری و ثبات مقررات اتخاذ می‌شود. اما وقتی افق دید فعال صنعتی به چند ماه محدود شود، ماهیت تصمیم‌ها نیز از توسعه‌محوری به بقا‌محوری تغییر می‌کند. نشانه‌های این تغییر رویکرد را می‌توان در کاهش تمایل به نوسازی فناوری نیز مشاهده کرد. چنانچه بسیاری از واحدها به جای سرمایه‌گذاری در تجهیزات جدید، به تعمیر و سرپا نگه داشتن ماشین‌آلات موجود بسنده می‌کنند.

این روند در کوتاه‌مدت شاید هزینه‌ها را کنترل کند، اما در میان‌مدت به افت بهره‌وری، افزایش ضایعات و کاهش توان رقابت در بازارها منجر خواهد شد. صنعتی که از مسیر به‌روزسانی خارج شود، حتی در صورت بازگشت رونق نیز با تأخیر به چرخه رقابت بازمی‌گردد. از سوی دیگر، بازارهای صادراتی نیز از این بی‌ثباتی بی‌نصیب نمی‌مانند. مشتری خارجی بیش از هر چیز به ثبات در تأمین، قیمت‌گذاری و تعهد زمانی حساس است. نوسانات شدید هزینه، اختلال در زیرساخت‌هایی مانند انرژی و ارتباطات و محدودیت‌های مالی، توان بنگاه ایرانی برای ایفای تعهدات پایدار را تضعیف می‌کند. در نتیجه، ریسک از دست رفتن بازارهایی که با هزینه بالا به دست آمده‌اند، افزایش می‌یابد.

همچنین نباید از پیامدهای اجتماعی رکود صنعتی غافل شد. کاهش ظرفیت تولید به معنای کاهش فرصت‌های شغلی، بیکاری گسترده و محدود شدن درآمد خانوارهاست. چرخه‌ای که خود به افت بیشتر تقاضا و تعمیق رکود می‌انجامد. به بیان دیگر، رکود صنعتی تنها یک مساله بخشی نیست، بلکه بر کل اقتصاد سایه می‌اندازد. در چنین شرایطی، بازسازی اعتماد و ثبات نه یک انتخاب، بلکه پیش‌شرط توقف این چرخه فرسایشی است. در غیر این صورت، صنعت در وضعیت باقی خواهد ماند که بیش از آنکه به توسعه بیندیشد، در گیر حفظ حداقل‌های بقاست.

انجماد تصمیم‌گیری و ضرورت ثبات سیاسی و اقتصادی
علیرضا کلاهی صدی عضو کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی ایران نیز در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» با اشاره به فضای حاکم بر فعالیت‌های اقتصادی کشور اظهار کرد: تا زمانی که ثبات سیاسی و اقتصادی به شکل پایدار به کشور بازنگردد، نمی‌توان انتظار داشت سرمایه‌گذاری معناداری در بخش‌های مختلف شکل بگیرد. سرمایه‌گذاری ذاتاً مبتنی بر پیش‌بینی‌پذیری است و فعال اقتصادی باید بتواند نسبت به متغیرهایی مانند نرخ ارز، سیاست‌های مالیاتی، مقررات تجاری و حتی شرایط روابط خارجی چشم‌انداز قابل قبولی داشته باشد.

وی افزود: در شرایط فعلی، بخش قابل توجهی از اقتصاد در وضعیت «انجماد تصمیم‌گیری» قرار گرفته است. بنگاه‌ها نه طرح توسعه جدیدی را آغاز می‌کنند و نه حتی درباره توسعه ظرفیت‌های موجود اطمینان دارند. این فضای تعلیق موجب شده بسیاری از منابع مالی به جای حرکت به سمت تولید، در حالت انتظار باقی بمانند. کلاهی صدی با بیان اینکه نشانه‌های این انجماد صرفاً به حوزه صنعت محدود نیست، تصریح کرد: امروز حتی در بازار دارایی‌هایی مانند ملک نیز نوعی احتیاط و عقب‌نشینی مشاهده می‌شود. وقتی افراد نسبت به آینده اطمینان ندارند، طبیعی است که از خریدهای بزرگ و بلندمدت اجتناب کنند. در چنین فضای، انتظار شکل‌گیری سرمایه‌گذاری صنعتی که به مراتب پریسکتر و بلندمدت‌تر است، چندان واقع‌بینانه نیست.

عضو کمیسیون صنعت اتاق بازرگانی ایران ادامه داد: سرمایه‌گذاری صنعتی نیازمند افق روشن چند ساله است؛ زیرا بازگشت سرمایه در این حوزه تدریجی و وابسته به ثبات سیاست‌هاست. اگر فعال اقتصادی احتمال دهد که طی یک سال آینده با تغییرات ناگهانی در مقررات، محدودیت‌های جدید یا شوک‌های بیرونی مواجه خواهد شد، ترجیح می‌دهد منابع خود را حفظ کند یا به فعالیت‌های کوتاه‌مدت‌تر و کم‌ریسک‌تر منتقل کند. بازگرداندن سرمایه‌ها به چرخه تولید، بیش از هر چیز نیازمند ارسال سیگنال‌های روشن از ثبات و تداوم در سیاست‌گذاری است. بدون کاهش ریسک‌های سیستماتیک و ایجاد اطمینان نسبت به آینده، رکود سرمایه‌گذاری می‌تواند به فرسایش ظرفیت‌های تولیدی و کاهش رشد اقتصادی در میان‌مدت منجر شود.

دستگاه‌های اجرایی
و نهادهای دولتی
باید در این زمینه
پیشگام باشند.
کاهش مصرف آب
در فضای سبز و
حذف چمن‌های
غیر ضروری یکی
از گام‌های موثر در
مدیریت منابع آبی
شهر است.

فرحناز نعمتی – بورس تهران نخستین افت بیش از دو درصدی خود را در آبان ماه تجربه کرد. این ریزش در حالی طی معاملات روز یکشنبه ثبت شد.

بورس تهران نخستین افت بیش از دو درصدی خود را در آبان ماه تجربه کرد. این ریزش در حالی طی معاملات روز یکشنبه ثبت شد که دیروز شاهد سقوط ۲.۲۶ درصدی نماگر اصلی بورس تهران و عقبگرد آن به کانال ۳میلیون و ۱۰۰ هزار واحد بودیم. از سویی بعد از عقب‌نشینی شاخص کل از سقف روزانه در معاملات روز شنبه، قابل پیش‌بینی بود که شاخص‌های سهامی در معاملات یکشنبه، سمت و سوی منفی به خود بگیرند. کاهش ۲.۲۶ درصدی داماسنج اصلی بازار سهام علاوه بر اینکه بیشترین میزان ریزش در آبان ماه محسوب می‌شود، بیشترین کاهش روزانه این نماگر از هشتمت تیر به بعد نیز به حساب می‌آید. در هشتم تیرماه این شاخص با افت ۲.۶۶ درصدی مواجه شده بود.

معاملات روز یکشنبه بورس تهران با موج عرضه و غلبه فروشندگان دنبال شد؛ به‌گونه‌ای که شاخص کل با عقب‌نشینی ۲.۲۶درصدی، سنگین‌ترین کاهش روزانه خود از هشتم تیرماه تاکنون را ثبت کرد و در سطح ۳میلیون و ۱۵۱هزار واحد آرام گرفت. این کاهش چشم‌گیر در ادامه ضعف تقاضا و افزایش فشار فروش در معاملات روز شنبه رخ داد؛ جایی که نماگر اصلی بازار پس از ورود به کانال ۳میلیون و ۲۰۰ هزار واحد، نشانه‌هایی از اشباع و مگره‌ی خریداران را بروز داده بود.

در این شرایط، اصلاح قیمتی اخیر را می‌توان واکنشی طبیعی به رشد شش‌تایان هفته‌های گذشته و تلاش برای بازتعریف سطوح تعادلی جدید در بازار سهام ارزیابی کرد. به باور تحلیلگران، کاهش هیجان خرید در نمادهای شاخص‌ساز و افزایش تمایل به شناسایی سود کوتاه‌مدت از مهم‌ترین دلایل افت اخیر شاخص محسوب می‌شود؛ با این حال، ثبت نسبی متغیرهای کلان و تسدوم جریان نقدینگی در صنایع کامودیتی‌محور می‌تواند مانع از

رژه بورس در مرز حساسی

فراهم می‌سازند.

بازار سرمایه در پیچ‌وخم ابهامات

بسیاری از کارشناسان معتقدند بورس تهران در سال‌های اخیر، چشم‌انداز روشنی برای رشد مستمر نداشته و حتی رشد کوتاه‌مدت نیز محدود به دوره‌های یک تا دو ماهه بوده است. پس از هر موج صعودی کوتاه، اصلاح قیمت رخ داده و بازار توانسته روندی پایدار برای خود ایجاد کند. این وضعیت عمدتا تحت تاثیر رشد ریسک‌های داخلی و ژئوپلیتیک، بحران‌های سیاسی و اقتصادی و فقدان اعتماد عمومی شکل گرفته است.

در همین رابطه علیرضا خان‌محمدی، کارشناس بازار سرمایه اظهار کرد: بررسی عملکرد شرکت‌ها نشان می‌دهد که بازار در سطح ارزندگی نسبی قرار گرفته است. □□ بازار نسبت به سال‌های گذشته پایین‌تر است و از نرخ بازده صندوق‌های درآمد ثابت نیز کمتر ارزیابی می‌شود.

این بدان معناست که اگرچه بازار نه ارزان و نه گران است، اما سرمایه‌گذاران همچنان حاضرند در سطوح بالاتر دارایی خریداری کنند، زیرا بازار سهام با ریسک همراه با امکان تولید و سودآوری شرکت‌ها مواجه است، درحالی‌که صندوق‌های درآمد ثابت بازده مشخص و محدود دارند.

به گفته او در هفته‌های اخیر، تحلیل‌ها و اخبار مربوط به دلار بازار دوم و نرخ خوراک صنایع، انتظارات بازار را تحت تاثیر قرار داده است. عدم تحقق سریع این موارد، از جمله تاخیر در عرضه دلار صادراتی به بازار دوم و تغییرات محدود در نرخ خوراک، باعث شد که رشد سودآوری برخی شرکت‌ها که پیش‌بینی می‌شد تا ۵۰ درصد افزایش یابد، به تعویق بیفتد. این مساله یکی از عوامل کاهش شتاب صعودی بازار در روزهای اخیر است. این کارشناس با بیان اینکه علاوه بر مسائل بنیادی، بحران آب و انرژی نیز از ریسک‌های جدی پیش‌روی صنایع تولیدی است، افزود: کمبود منابع آبی می‌تواند به توقف یا کاهش تولید کارخانه‌ها منجر شود. همزمان، نزدیک شدن به فصل سرما و ابهامات تامین سوخت و گاز صنایع، چشم‌انداز کوتاه‌مدت بازار را تحت‌تاثیر قرار داده است. از سویی در فضای کنونی، شایعات و تحلیل‌های مرتبط با ریسک‌های ژئوپلیتیک و تقابل نظامی نیز بر روان سرمایه‌گذاران اثرگذار است. اخبار ضد و نقیض داخلی و خارجی باعث شده فعالان بازار محتاط شده و بخشی از دارایی خود را به ابزارهای امن منتقل کنند.

با این حال، کارشناسان توصیه می‌کنند سرمایه‌گذاران بازار سهام سبد متنوعی داشته باشند و از ابزارهای پوشش ریسک موجود بهره بگیرند. استفاده از این ابزارها می‌تواند از سرمایه در برابر نوسانات شدید و شرایط غیرمنظره محافظت کند و امکان مشارکت هوشمندانه در بازار را فراهم آورد. برآیند اظهارات کارشناسان نشان می‌دهد، ادامه رشد بازار سهام منوط به بهبود عوامل بنیادی، تحقق اخبار اقتصادی مثبت و کاهش ابهامات کلان است. سرمایه‌گذاران باید با تحلیل دقیق شرکت‌ها و توجه به متغیرهای اقتصادی، بازار را زیر نظر داشته باشند تا بتوانند در شرایط مناسب با شهامت و برنامه‌ریزی دقیق به فعالیت ادامه دهند.

محرك‌های رشد بازار

شاخص کل بورس اکتون در محدوده ۳میلیون و ۲۰۰ هزار واحد در حال نوسان است از ابتدا ی اردیبهشت ماه تاکنون شاخص کل، دوبار کانال ۳،۲میلیونی را از دست داده است؛ سطحی که از منظر تکنیکی و روانی اهمیت زیادی دارد. با این حال تحلیلگران معتقدند وضعیت بورس اکتون، رفتاری نسبتاً متعادل در پیش گرفته است.

در همین رابطه احمد استیاقی، کارشناس بازار سرمایه در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد» اظهار کرد: به‌نظر می‌رسد معامله‌گران حرفه‌ای در حال حاضر رشد قابل‌توجهی برای ۳۰ شرکت بزرگ بازار منصور نیسیستند و ادامه مسیر بورس تا حد زیادی وابسته به تحقق اخبار سیاسی و بودجه‌ای است. به‌ویژه اصلاحات احتمالی در نرخ خوراک و گاز صنایع پتروشیمی و فولادی می‌تواند با بهبود حاشیه سود شرکت‌ها، چشم‌انداز جدیدی برای بازار سهام ترسیم کند. او با بیان اینکه رشد اخیر شاخص‌ها که از سطح ۳میلیون تا ۳میلیون و ۲۰۰ هزار واحد رقم خورد، عمدتا تحت‌تاثیر خیر احتمال انتقال ارز حاصل از صادرات پتروشیمی و فولاد به بازار مبادله دوم (ارز تجاری) بوده است، گفت: این تصمیم در صورت عملیاتی‌شدن می‌تواند نرخ تسعیر ارز این شرکت‌ها را از محدوده ۷۰ هزار تومان فعلی به حدود ۹۰ هزار تومان افزایش دهد و زمینه رشد شاخص کل تا سطح ۳میلیون و ۴۰۰ هزار واحد را فراهم کند.

با این حال، تا زمانی که این سیاست به مرحله اجرا نرسد، بازار در فاز احتیاط باقی خواهد ماند.

به گفته این کارشناس، کاهش ارزش معاملات از حدود ۱۵ هزار میلیارد تومان به زیر ۱۰ هزار میلیارد تومان نشانه‌ای از ورود بورس به فاز اصلاح زمانی و قیمتی است. در صورت افت بیشتر حجم معاملات به زیر ۱۰ هزار میلیارد تومان، احتمال اصلاح قیمتی تا حدود ۱۰ درصد نیز وجود دارد، هرچند تردید شدیدی در بازار دیده نمی‌شود

و کف حمایتی ۳میلیون و ۱۰۰ هزار واحد همچنان معتبر ارزیابی می‌شود.

احمد استیاقی با اشاره به وضعیت بازارهای موازی نیز گفت: به نظر می‌رسد، صندوق‌های طلا با توجه به ثبات نرخ دلار در محدوده

۱۰۶ تا ۱۱۵ هزار تومان و احتمال ثبات قیمت اونس طلای جهانی، جذابیت خود را از دست داده‌اند. در نتیجه،

ممکن است بخشی از منابع پارک‌شده در صندوق‌های درآمد ثابت و طلا به‌تدریج به سمت سهام بازگردد.

این کارشناس بازار سرمایه در پایان اظهار کرد: در مجموع می‌توان گفت ادامه مسیر صعودی بورس به سه محرک اصلی گره خورده است. اجرای قطعی انتقال ارز صادراتی به نرخ ۹۰ هزار تومانی، اصلاح سیاست‌های بودجه‌ای مرتبط با نرخ خوراک و گاز و انتشار اخبار مثبت در حوزه سیاست خارجی کشور.تا قبل از تحقق این عوامل، بورس تهران احتمالا با رفتاری محتاطانه همراه با معاملاتی محدود مسیر خود را ادامه خواهد داد.

چین سال‌هاست هم تولیدکننده و هم مصرف‌کننده بزرگ پلاست؛ اما نکته تازه این است که هم‌زمان زیرساخت‌های آن نیز توسعه می‌دهد تا نقش قیمت‌گذاری و تحویل را پررنگ‌تر کند. یک رخداد مهم در ۲۶ ژوئن ۲۰۲۵ رقم خورد: «بورس طلای شانگهای(SGE) نخستین انبار تحویل خارج از سرزمین اصلی را در هنگ‌کنگ راهاندازی کرد و هم‌زمان دو قرارداد طلا به یوان برای تحویل در هنگ‌کنگ فهرست شد.» معنای ساده، با چنین اتفاقی، دسترسی بازیگران غیرچینی به تحویل فیزیکی طلا آسان‌تر می‌شود. چین می‌خواهد محور عبور و مرور طلای فیزیکی در منطقه باشد و بخشی از وزن قیمت‌گذاری را از لندن/نیویورک به شرق جابه‌جا کند؛ بازار داخلی عمیق چین، با این زیرساخت‌ها، می‌تواند جریان‌های رسمی و شفاف‌تری بسازد. بانک مرکزی چین نیز در ۲۰۲۵ به افزایش ذخایر طلای خود ادامه داده است. برآوردها نشان می‌دهد ذخایر رسمی طلای این کشور، در پایان فصل سوم ۲۰۲۵ حدود ۲۳۰۰ تا ۲۳۰۰ تن گزارش شده است. یکن، مانند بسیاری از بانک‌های مرکزی، در حال تنوع‌بخشی به ذخایر و کاهش ریسک‌های ژئوپولیتیک و تحریمی است؛ طلا در این چارچوب نقش «بیمه و سپر ریسک» را بازی می‌کند.

به‌گزارش شورای جهانی طلا، تقاضای طلا در فصل سوم ۲۰۲۵ به حدود ۱۳۱۲ تن رسید که یک رکورد فصلی است. در همین فصل، خرید خالص بانک‌های مرکزی نزدیک به ۲۲۰ تن بود که نسبت به فصل قبل بالاتر است.

سه محرک داخلی بورس تهران

محمدرضا بیگزاده‌مقدم، کارشناس بازار سرمایه گفت: شاخص کل بورس با نزدیک شدن به سقف قبلی خود، نتوانست از این سطح عبور کند و همین موضوع باعث افزایش عرضه‌ها در بازار شد. بسیاری از سرمایه‌گذاران ترجیح دادند سود فعلی خود را ذخیره کنند و در سمت فروش قرار بگیرند. این رفتار سبب شد فضای بازار به‌سمت احتیاط و نگرانی حرکت کند. وی افزود: یکی از نگرانی‌های جدی فعالان بازار به نحوه فروش‌ها بازمی‌گردد. طی روزهای اخیر شاهد عملکرد تهاجمی همراه با نوسان شدید و تشکیل صف‌های فروش سنگین بودیم. همین رفتار فروش باعث مطرح شدن این پرسش شده که آیا مشابه اردیبهشت ۱۴۰۲، بخشنامه یا ابلاغیه پنهانی در حال تاثیرگذاری بر بازار است؟ برخی از فعالان گمان می‌کنند احتمال دارد عده‌ها به اطلاعات نهانی دسترسی داشته باشند و زودتر از بقیه سرمایه‌گذاران اقدام به عرضه سهم کرده باشند.

بیگزاده‌مقدم اضافه کرد: نمونه بارز این ابهام در یکی از نمادهای بانکی مشاهده می‌شود.

سهام این بانک طی چند روز اخیر، عمدتاً از سوی اشخاص حقیقی با فشار فروش بالا و رنج منفی معامله شده و حتی به صف فروش نیز رسیده است. این سوال برای فعالان بازار ایجاد شده که آیا اتفاق خاصی در این بانک رخ داده که برخی زودتر از دیگران از آن مطلع شده‌اند و برای فروش سهم خود پیش‌قدمی کرده‌اند؟

وی افزود: با این حال، بررسی شرایط و اخبار موجود می‌تواند تا حدی تصویر روشنی ارائه دهد. از جمله موضوع نرخ خوراک پتروشیمی‌ها که اگر برای بودجه سال آینده تصویب شود و همچنین در صورت رشد دلار نیز نیما، می‌تواند بر بهبود شرایط بازار تاثیرگذار باشد.

به‌ویژه انتشار خبرهای درباره انتقال ارز ذخیره فولاد و «تلاز دوم» که در صورت تحقق، احتمالاً بخشی از فشار فروش موجود را کاهش داده و بازار را به سمت تعادل هدایت کند.

با وجود این نکات مثبت، همچنان مهم‌ترین‌دغدغه فعالان بازار همان ترس از تکرار اتفاقات اردیبهشت ۱۴۰۲ است؛ اینکه تغییرات ناگهانی در سیاست‌ها و مقررات، از چشم بخش بزرگی از بازار پنهان مانده باشد و تنها برخی افراد زودتر از بقیه به آن دسترسی پیدا کرده باشند.

این نگرانی، سایه خود را بر رفتار معامله‌گران گسترانده است.

بورس و بانک

روزنامه
دنیای اقتصاد
www.marzeghtesad.ir

دوشنبه ۰۴ اسفند ۱۴۰۴ | شماره ۸۶۸

▼ کاهش عرضه ارز در ۱۴۰۴

در سال ۱۴۰۴ با حذف ارز نیمای و تمرکز کامل بانک مرکزی بر نرخ توافقی، سیاست ارزی کشور وارد مرحله‌ای تازه شده است. هرچند این اقدام با هدف شفافیت و کاهش رانت ارزی انجام شد، اما ۱۸ درصدی تامین ارز و کاهش ۳۳ درصدی عرضه در بخش تجاری، فشار قابل‌توجهی بر نرخ دلار و انتظارات تورمی وارد کرده است.

در سال ۱۴۰۴، با حذف ارز نیمای و تمرکز کامل بانک مرکزی بر نرخ توافقی، سیاست ارزی کشور وارد مرحله‌ای تازه شد. هرچند این تغییر در جهت شفافیت و کاهش رانت ارزی ارزیابی می‌شود، اما کاهش ۱۸ درصدی تامین ارز و افت ۲۳ درصدی در بخش تجاری، فشار قابل‌توجهی بر نرخ دلار بازار آزاد وارد کرده است. هر چند در خیرها عنوان شده که میزان فروش نفتی ایران افزایش یافته، اما این موضوع اثر خود را در تامین ارز منعکس نکرده است. البته شاید در ماه‌های پایانی میزان عرضه ارز شدت بگیرد.

سیاست‌های ارزی بانک مرکزی سال ۱۴۰۳ از ابتدای سال ۱۴۰۳ تا نیمه آبان همان سال، بانک مرکزی در راستای تامین نیازهای ارزی کشور مجموعاً ۴۳میلیارد و ۴۸۸میلیون دلار برای واردات سه گروه اصلی کالا – شامل کالاهای اساسی و دارو، کالاهای تجاری و بازرگانی و نیازهای خدماتی –

تخصیص داده است. از این میزان، سهم کالاهای تجاری و بازرگانی ۳۳میلیارد و ۲۴میلیون دلار بوده که ۲۳میلیارد و ۷۱۵میلیون دلار آن با ارز نیمای و ۹میلیارد و ۲۷میلیون دلار با نرخ توافقی تامین شده است. این ترکیب نشان می‌دهد که در سال ۱۴۰۳ هنوز ساختار دولتی در سیاست‌های ارزی(نیمای و توافقی) فعال بوده و سیاست بانک مرکزی بر کنترل نرخ از طریق تخصیص ارز نیمای استوار بوده است. در مجموع سال ۱۴۰۳، میزان تامین ارز با نرخ توافقی، ۶۹میلیون دلار و ۵۴میلیون دلار و نیازهای خدماتی با یکمیلیارد و ۲۵۳میلیون دلار در رتبه‌های بعدی قرار داشتند. این روند حاکی از تداوم سیاست تامین ارزی برای حمایت از تجارت رسمی کشور، تثبیت قیمت کالاهای اساسی و تامین نیازهای وارداتی است.

سیاست‌های ارزی بانک مرکزی سال ۱۴۰۴ با ورود به سال ۱۴۰۴، تغییر مهمی در سیاست ارزی بانک مرکزی رخ داد؛ حذف ارز نیمای و تمرکز بر میانگین نرخ توافقی. در دوره زمانی مشابه (از ابتدای سال تا ۱۷ آبان ۱۴۰۴)، مجموع تامین ارز ۳۵میلیارد و ۴۷میلیون دلار کاهش یافت که نسبت به دوره مشابه سال قبل حدود ۱۸ درصد افت نشان می‌دهد. در این میان، ارز تخصیص‌یافته برای کالاهای تجاری و بازرگانی با افت ۲۳ درصدی نسبت به سال قبل بیشترین کاهش را تجربه کرده است. در مقابل، تامین ارز برای کالاهای اساسی و دارو (۳میلیارد و ۱۹۰میلیون دلار) و نیازهای خدماتی (۹۵۴میلیون دلار) تغییر چندانی نداشته است. این کاهش در عرضه ارز به ویژه در بخش تجاری، در حالی رخ داده که هم‌زمان میانگین نرخ دلار در بازار آزاد در ۸ ماه نخست سال ۱۴۰۴ به ۹۲ هزار و ۳۰۰ تومان رسیده است؛ درحالی‌که در دوره مشابه سال ۱۴۰۳ میانگین نرخ دلار ۶۱ هزار ۶۰۰ تومان بوده است.

به عبارت دیگر، نرخ بازار آزاد در این بازه زمانی حدود ۵۱ درصد رشد کرده است. پیش‌بینی بر مبنای همین روند نشان می‌دهد که میانگین نرخ دلار در سال ۱۴۰۴ می‌تواند به حدود ۱۰۵ هزار تومان برسد. افزایش نرخ دلار بازار آزاد را می‌توان تا حد زیادی ناشی از تغییرات سیاستی بانک مرکزی دانست. حذف ارز نیمای عملاً به معنای نزدیک‌تر شدن نرخ‌های رسمی و غیررسمی بوده، اما از سوی دیگر، موجب کاهش نسبی عرضه ارز ارزان در بازار و افزایش فشار تقاضا در نرخ توافقی شده است. به علاوه، کاهش ۱۸ درصدی کل تامین ارز، نشانه‌ای از محدودتر شدن منابع یا سخت‌تر شدن تخصیص‌هاست که اثر روانی آن بر بازار آزاد به صورت افزایش انتظارات تورمی و رشد قیمت ارز نمایان می‌شود. در مجموع، سیاست بانک مرکزی در سال ۱۴۰۴ می‌توان به عنوان گذار از نظام

چندبخشی به نظام نرخ توافقی تعبیر کرد. این تغییر هرچند از منظر شفافیت و کاهش رانت ارزی گامی مثبت محسوب می‌شود، اما در کوتاه‌مدت به دلیل کاهش عرضه و تعدیل تدریجی بازار، فشار افزایشی در نرخ دلار آزاد وارد کرده است. برای تسهیل شرایط، ضروری است که بانک مرکزی هم‌زمان با این اصلاح ساختاری، با ابزارهای مکمل مانند تقویت عرضه ارز صادراتی، تسهیل بازگشت ارز و مدیریت انتظارات تورمی، از نوسانات شدید در بازار آزاد جلوگیری کند تا اعتماد فعالان اقتصادی به نظام ارزی جدید تقویت شود.در معاملات روز گذشته، بازار ارز و طلا با نوساناتی محدود اما افزایشی همراه شد. نرخ دلار در بازار با رشد ۵۰ تومانی نسبت به روز گذشته، از ۱۰۷ هزار و ۹۰۰ تومان به ۱۰۷ هزار و ۸۵۰ تومان رسید. هرچند میزان افزایش اندک بود، اما جهت حرکتی بازار همچنان صعودی ارزیابی می‌شود.

در بازار فلزات گران‌بها نیز روندی مشابه مشاهده شد. سکه امامی با رشد قابل‌توجه ۶۰۰ هزار تومانی، ۱۱میلیون و ۳۰۵ هزار تومان به سطح ۱۱میلیون و ۲۰۵ هزار تومان رسید و بار دیگر به سطل بالای ۱۱ میلیون تومان بازگشت. طلای ۱۸ عیار نیز با افزایش ۱۶ هزار تومانی، از ۱۰میلیون و ۴۵۴ هزار تومان به ۱۰میلیون و ۴۷۰ هزار تومان رسید. کارشناسان این حرکت قیمتی را ناشی از واکنش بازار به اظهارات جدید سخنگوی سازمان امور مالیاتی می‌دانند.

بورس تهران در دومین روز معاملاتی هفته بعد از رشد ۲۰ هزار واحدی شاخص کل در روز شنبه، در روز یکشنبه با افت بیش از ۷۰ هزار واحدی همراه بود که یک رقم قابل توجه محسوب می‌شود. همچنین شاخص هموزن نیز با کاهش بیش از ۱۴هزار واحد همراه شد. برخی از فعالان و کارشناسان این اصلاح را بخشی از طبیعت بازار می‌دانند و اصلاح را محتمل می‌دیدند و بخشی دیگر نیز به دلیل افت قابل توجه شاخص نسبت به روزهای گذشته، نسبت به علت آن نگرانی دارند. در گفت‌وگو با کارشناسان بازار سرمایه، متغیرهای اثرگذار خارجی و داخلی بر بازار سهام بررسی شد.

پیام ایلاس کردی، کارشناس بازار سرمایه به ارزیابی وضعیت بازار سهام پرداخت و گفت: برای بررسی شرایط بازار سهام بهتر است تحلیل را به دو بخش عوامل داخلی اثرگذار و متغیرهای خارجی موثر تقسیم کنیم. در بخش داخلی، سه مولفه مهم این روزهای بازار سرمایه باید مورد توجه قرار گیرد. نخست موضوع نرخ ارز است. باید یادآوری کرد که بورس ایران یک بازار کامودیتی‌محور محسوب می‌شود و فروش شرکت‌ها، چه صادراتی و چه داخلی، عمدتاً در مبنای دلار انجام می‌شود. بنابراین هرگونه افزایش نرخ ارز می‌تواند مستقیماً باعث رشد درآمد شرکت‌ها و در نهایت افزایش قیمت سهام آنها شود. در این میان، تغییرات ایجادشده در بازار ارز رسمی و انتقال تدریجی شرکت‌ها و کالاها از تالار اول به تالار دوم اهمیت ویژه‌ای دارد. اکتون نرخ ارز در تالار اول حدود ۷۱ هزار تومان و در تالار دوم نزدیک به ۹۷ هزار تومان است. سرعت افزایش تعداد شرکت‌ها و اقلامی که به تالار دوم منتقل می‌شوند، بالاتر رفته و همین موضوع انتظارات تورمی و رشد بازار سهام را تقویت کرده است. از سوی دیگر، برخی تک‌دیپ‌ها درباره تداوم این روند منتشر می‌شود که می‌تواند موجب افت‌های مقطعی بازار شود.

در نتیجه، حال و آینده بازار سهام تا حد زیادی به تعیین تکلیف این مساله وابسته شده است.وی به دومین عامل اثرگذار اشاره کرد: دومین عامل، موضوع نرخ خوراک پتروشیمی‌ها است. همان‌طور که می‌دانید، نرخ خوراک طی ماه‌های اخیر، یعنی در فاصله شش‌ماهه منتهی به شهریور، از محدوده ۵ هزار و ۷۰۰ تومان به حدود ۵ هزار و ۵۰۰ تومان کاهش یافته و

رئیس امور هوش مصنوعی و توسعه دولت هوشمند، با اشاره به ظرفیت‌های پاپوین ویژه هوش مصنوعی در رویداد کیش اینوکس، از ضرورت فرهنگ‌سازی، رفع چالش‌های فین‌تک‌ها و برنامه‌ریزی برای گسترش حضور این پاپوین در سایر صنایع کشور سخن گفت.

حمیدرضا احمدیان در گفت‌وگو با «دنیای اقتصاد»، با اشاره به برگزاری پاپوین هوش مصنوعی در رویداد کیش اینوکس و نقش آن در توسعه زیست‌بوم فینتک و استارت‌آپ‌های مالی گفت: هدف اصلی از ایجاد این پاپوین، فراهم‌کردن بستر گفت‌وگو میان فعالان هوش مصنوعی و بخش‌های پولی و مالی کشور است. کیش اینوکس در طول سال‌های برگزاری خود، بعنوان یکی از رویدادهای موفق کشور توانسته اکوسیستم پولی، مالی و سرمایه‌گذاری را در کنار یکدیگر جمع کند و به نقطه‌ای اثرگذار در حوزه اقتصاد تبدیل شود.

وی با اشاره به تجربه‌های گذشته افزود: در همه سال‌هایی که بعنوان بهر‌بردار یا همکار عملی در این رویداد حضور داشتم، متوجه شدم ظرفیت‌های ویژه‌ی در کیش اینوکس وجود دارد. بسیاری از رویدادهایی که در مکان‌هایی مشابه برگزار می‌شوند، معمولاً موفق نیستند، اما این رویداد از این قاعده

روزنامه در اقتصاد

دوشنبه ۰۴ اسفند ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۶۸
www.marzeghtesad.ir

▼ موانع ارزی از مسیر تولید خودرو برداشته شود

محمد رستمی، نماینده نیشابور و فیروزه و سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی، با حضور در ایران خودروی خراسان از خطوط تولید این مجموعه بازدید کرد و در نشست با شبنای مدیرعامل شرکت و جمعی از مدیران در جریان روند تولید، چالش‌ها و برنامه‌های توسعه‌ای این واحد صنعتی قرار گرفت.

به گزارش روابط عمومی ایران خودروی خراسان؛ در این بازدید، شبنای ضمن ارائه گزارشی از ظرفیت‌ها و دستاوردهای ایران خودروی خراسان، گفت: این شرکت به عنوان یکی از مهم‌ترین پایگاه‌های تولید خودروی شرق کشور، با تکیه بر نیروی انسانی متخصص و بومی‌سازی بخش قابل‌توجهی از قطعات، نقش موثری در تحقق تولید پایدار و اشتغال ایفا می‌کند.

محمد رستمی، سخنگوی کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی نیز با اشاره به ضرورت بازنگری در سیاست‌های قیمت‌گذاری خودرو، اظهار کرد: قیمت دستوری نه به نفع مردم است و نه به نفع صنعت خودروسازی، چرا که از یک سو تولیدکنندگان امکان حرکت در مسیر توسعه، نوآوری و ارتقای کیفیت را از دست می‌دهند و از سوی دیگر مردم نمی‌توانند از خودروهای با کیفیت‌تر و به روزتر بهره‌مند شوند. وی افزود: در کمیسیون صنایع تلاش می‌کنیم با برگزاری جلسات تخصصی و دعوت از دو خودروساز بزرگ کشور، به راهکاری برسیم که ضمن حمایت از تولید، منافع مصرف‌کننده نیز حفظ شود. البته خودروسازان نیز باید با اصلاح ساختارها و کاهش هزینه‌های تولید، سهم خود را در این مسیر ایفا کنند.

▼ آماده‌باش دستگاه‌ها در پی وقوع زلزله بهایاد

مدیرکل مدیریت بحران استان یزد در پی وقوع زمین‌لرزه ۴٫۷ ریشتری بهیاد دستور آماده باش و برگزاری جلسه ستاد پیشگیری، هماهنگی وفرماندهی عملیات پاسخ به بحران شهرستان بهیاد را صادر کرد. احسان بالاکتفی در این باره گفت: بلافاصله پس از وقوع زمین‌لرزه، گروه‌های ازاب جمعیت هلال احمر و کارشناسان مدیریت بحران به نقاط مختلف شهرستان اعزام شدند و بررسی‌های لازم بر خصوص خسارات احتمالی مالی در حال انجام است. منطقه بروز زلزله غیر مستکونی بوده و با شهر بهیاد بیش از ۴۴ کیلومتر فاصله دارد.

وی از ارتباط با استاندار یزد، رئیس سازمان مدیریت بحران کشور، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار و معاون آتامدی و پاسخ سازمان مدیریت بحران کشور خبر داد و اظهار کرد: آخرین گزارش‌ها در خصوص زلزله در اختیار مسوولان ارشد استان و کشور قرار گرفت. بالاکتفی از فعال‌سازی مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان نیز خبر داد و گفت: مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان در کوفته‌ترین زمان فعال شدو فرآیندهای مربوطه با هماهنگی دستگاه‌های امدادی در حال بررسی است.

▼ دیوار تعرفه‌ای و عادت به بازار غیرقابنتی

این الگوی مشترک نشان می‌دهد که مشکل در نبود منابع طبیعی یا نیروی انسانی نبوده، بلکه در ساختار سیاست‌گذاری اقتصادی و نوع مواجهه ما با مفهوم «قابلیت» و «کیفیت» نهفته است. در حوزه معدن و صنایع معدنی، ایران از ذخایر غنی و متنوعی برخوردار است. سنگ‌های تزئینی کشور از نظر کیفیت و تنوع در زمره بهترین نمونه‌های جهان قرار

دارند. با این حال، سهم ایران از بازار جهانی سنگ فرآوری‌شده ناچیز است. هزاران واحد سنگبری در کشور فعالند، اما خروجی نهایی آنهاز منظر کیفیت، بستمندی و استاندارد فنی، توان رقابت در بازارهای جهانی را ندارد. در حالی که ترکیه با حدود یک‌ششم تعداد کارخانه‌های ایران، چند برابر کشور ما صادرات دارد، این تفاوت نشان می‌دهد که مسأله اصلی نه در کمیت تولید، بلکه در کیفیت و رقابت‌پذیری نهفته است. چنین وضعیتی تنها به سنگ محدود نمی‌شود در صنایع فلزی نیز همین الگو تکرار شده است. میلگرد، یکی از ساده‌ترین محصولات فولادی، در بازارهای جهانی به سختی جای پایی برای ایران باز کرده است. کشور‌های منطقه که در سطح فنی و فناوری مشابهی با ما قرار دارند، موفق شده‌اند محصولات خود را به بازارهای سخت‌گیر اروپایی صادر کنند، در حالی که میلگرد ایرانی عمدتاً روانه بازارهای ارزان‌قیمت و بی‌استنادردی مانند عراق، افغانستان یا برخی کشورهای آفریقایی می‌شود. حتی در مورد سیمان نیز، با وجود آنکه ایران از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان منطقه است، کشورهای دارای استانداردها بالاتر تمایلی به خرید سیمان ایرانی ندارند.ریشه این ضعف ساختاری را باید در نبود رقابت واقعی در بازار داخلی جست‌وجو کرد.

در شرایطی که دیوار بلند تعرفه‌ای و ممنوعیت واردات الگوی مشابه خارجی، بس‌باز ۸۰میلیونی ایران را از رقابت آزاد دور نگه داشته، تولیدکننده داخلی انگیزه‌ای برای ارتقای کیفیت ندارد. وقتی واردات محصول مشابه ممنوع می‌شود، مصرف‌کننده ناگزیر است هر کالایی را که در داخل تولید می‌شود، خریداری کند؛ فارغ از آنکه کیفیت با استانداردی در سطح جهانی داشته باشد یا نه. در چنین فضایی، تولیدکننده نه تنها برای حضور در بازار بین‌المللی آماده نمی‌شود، بلکه به تولید کالای بی‌کیفیت عادت می‌کند و توانایی رقابت را از دست می‌دهد.

راه عبور از ترافیک تار عنکبوتی

بینتا حسن پور – حمل‌ونقل یکی از مهم‌ترین مسائلی است که اتحادیه اروپا امروز با آن روبه‌رو است، زیرا حدود ۳۰درصد از انتشار گازهای گلخانه‌ای در اروپا را این صنعت تشکیل می‌دهد.

در سال ۱۹۹۶، بانک جهانی اعلام کرد؛ دوچرخه، مانند سایر شیوه‌های حمل‌ونقل غیرموتوری، مزایای اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی را برای شهر به ارمان می‌آورد و نباید به حاشیه رانده شود. سایر نهادهای جهانی در سال‌های بعد نیز از این خط‌مشی پیروی کردند و همچنین بودجه و پشتیبانی فنی برای توسعه برنامه‌های جامع حمل‌ونقل که شامل دوچرخه نیز می‌شود، ارائه دادند. از زمان ظهور جایزه حمل‌ونقل پایدار در سال۲۰۰۵، هر شهر برنده جایزه، از لندن تا سئول، ابتکارات دوچرخه‌سواری را در برنامه‌های حمل‌ونقل خود گنجانده است.

اوج تشویق دولت‌ها برای استفاده از دوچرخه به‌جای خودرو و حتی وسایل حمل‌ونقل عمومی را باید از زمان همه‌گیری کرونا جست‌وجو کرد که برخی از دولت‌ها از مردم خواسته بودند تا با سفرهای دوچرخه‌ای از ازدحام ناام در قطارها و اتوبوس‌ها جلوگیری کنند. این پیشنهاد در حالی مطرح شد که کشورها محدودیت‌های ناشی از ویروس کرونا را در مورد تجارت و سایر فعالیت‌ها کاهش داده و دولت‌ها خواستار استفاده از دوچرخه شدند تا اقتصاد را از طریق دوچرخه بازیابی کنند. این تشویق‌ها از فرانسه و آلمان تا پرو را دربر گرفت، پس از آن فعالان دوچرخه‌سواری خواستار تغییرات بیشتری برای دوچرخه‌سواری شدند و با بازگشایی شهرها در سراسر جهان، آنها به‌دنبال راه مهم‌تری برای مشارکت دادن دوچرخه‌ها در شهرها بودند، زیرا سیاست‌های حمل‌ونقل استفاده از دوچرخه، به کاهش آلودگی هوا و انتشار گازهای گلخانه‌ای و بهبود سلامت عمومی کمک خواهند کرد. برخی از کشورها، شروع به ارائه تخفیف‌های مالیاتی کرده‌اند و به این ترتیب به شهروندان مشوق می‌دهند تا به‌جای استفاده از خودرو، با دوچرخه به محل کار بروند، زیرا کارانه‌ها قطعاً انگیزه بیشتری برای شهروندان ایجاد می‌کنند. فرانسه از زمان همه‌گیری به پیشروان خود که قصد تغییر وضعیت خود از ماشین به دوچرخه را داشتند، مشوق‌هایی تا سقف ۴هزار یورو ارائه داده و حتی اکنون در حال تبدیل کردن صدها خیابان در پاریس است، اما فرانسه در پیگیری سیاست‌های حمل‌ونقل پایدار تنها نیست.

بسیاری از شهرهای اروپایی در حال برنامه‌ریزی سیستم‌های حمل‌ونقل شهری هستند که در آن خودروه‌ها وسیله اصلی حمل‌ونقل نباشند. زاگرب پایتخت کرواسی قصد دارد حدود ۶۰درصد دوچرخه‌ها را بیشتر شده و سهم ترافیک سفرهای دوچرخه‌ای را تا سال ۲۰۲۵ به ۸درصد افزایش دهد. رم، لندن، فرانکفورت و اسلو محدودیت‌هایی را برای خودروهای دیزلی در منطقه شهری یا مالیات‌های ویژه‌ای برای جلوگیری از رانندگی در شلوغ‌ترین محیط‌های شهری اعمال می‌کنند. در مرکز مادرید و همچنین در میلان،

مدیرکل مدیریت بحران کشور، معاون هماهنگی امور عمرانی استاندار و معاون آتامدی و پاسخ سازمان مدیریت بحران کشور خبر داد و اظهار کرد: آخرین گزارش‌ها در خصوص زلزله در اختیار مسوولان ارشد استان و کشور قرار گرفت. بالاکتفی از فعال‌سازی مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان نیز خبر داد و گفت: مرکز عملیات اضطراری اداره کل مدیریت بحران استان در کوفته‌ترین زمان فعال شدو فرآیندهای مربوطه با هماهنگی دستگاه‌های امدادی در حال بررسی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است. عیسی اورجزاده با اعلام این خبر اظهار کرد: این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۲۲ درصد رشد داشته است. وی اضافه کرد: از مجموع رقم توزیع شده ۲۶هزارمیلیارد ریال سهم شهرداری‌ها و ۱۹هزار و ۶۳۴میلیارد ریال سهم دهیاری‌ها و روستاهای فاقد دهیاری بوده است. مدیرکل امور مالیاتی استان با اشاره به اهمیت تعامل با شهرداری‌ها، پیروژه شهرداری تبریز، افزود: از مجموع سهم شهرداری‌ها در این مدت، ۱۴هزار و ۹۶۷میلیارد ریال سهم شهرداری تبریز بوده و رشد ۲۱درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل داشته است.اورجزاده در توضیح نحوه تخصیص منابع مالیات ارزش افزوده گفت: از مجموع ۱۰ درصد مالیات ارزش افزوده، یک درصد به حوزه سلامت، یک درصد به همسان‌سازی حقوق بازنشستگان، ۴درصد به‌عنوان مالیات و ۶درصد به‌عنوان عوارض اختصاص می‌یابد.

توزیع ۳۶هزارمیلیارد ریال عوارض بین شهرداری‌های آذربایجان‌شرقی

دورانی نوین که در آن، این منطقه آزاد با چشم‌اندازی بلندپروازانه و هوشمند، خود را برای ایفای نقشی مهم در اقتصاد منطقه آماده می‌کند. محور این تحول بزرگ، برنامه «کیش ۱۴۱۴ است» نقشه راهی شاد و قدر فرار است این جزیره را به الگویی برای «مناطق آزاد نسل هفتم» تبدیل کند. محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، با اتکا به یک دیپلماسی اقتصادی فعال و باور به توان بخش خصوصی، سنگ بنای این گذار تاریخی را گذاشته و موتور توسعه کیش را پس از سال‌ها رکود، دوباره روشن کرده است.

این گزارش، به روایت جزئیات برنامه‌های مدیرعامل و چشم‌انداز آینده کیش می‌پردازد. جزیره کیش از آذر ۱۴۰۳ با انتصاب محمد کبیری به سمت مدیرعامل این منطقه آزاد، شاهد موجی تازه از توسعه زیرساختی و اقتصادی بوده است. از افزایش ظرفیت آب و برق و حرکت به سمت انرژی‌های پاک، تا اصلاح فرآیندهای اداری و بازگشت مزیت‌های رقابتی. در این مسیر، گسترش تعاملات اقتصادی با داخل و خارج از کشور نیز در قالب بسته‌های جامع برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه‌ای، به عنوان یک رویکرد راهبردی در دستور کار مسوولان قرار گرفته است. پس از آغاز به کار تیم مدیریتی جدید در سازمان منطقه آزاد کیش، تحولات این جزیره را می‌توان در چهار محور اصلی«توسعه زیرساخت‌های حیاتی، اصلاح فرآیندها و حمایت از سرمایه‌گذار، جذب و هدایت سرمایه‌گذاری و ترسیم چشم‌انداز راهبردی» دسته‌بندی کرد. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش با صراحت، یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های پیش رو را «از دست دادن مزیت‌های رقابتی مناطق آزاد» می‌داند. او در تشریح این چالش می‌گوید: قوانین مترقی مناطق آزاد برای تسهیل کسب‌وکار طراحی‌شده‌اند، اما باید آفیس خودر که ما داشته‌هایمان را از دست داده‌ایم. سیلی از مقررات اضافی به این قوانین تحمیل شده، تا جایی که باید پرسید: تفاوت منطقه آزاد با سرزمین اصلی چیست؟

او تأکید می‌کند: مناطق آزاد دولت‌های خودگردانی هستند که بودجه دولتی دریافت نمی‌کنند مالیات می‌دهند درحالی‌که هیچ خدمتی دریافت نمی‌کنند و همه مناطق این مشکل را دارند. اصلاح قانون مناطق آزاد، پیش‌شرط تحقق سیاست‌های اقتصادی دولت است.اصلاح این قانون کار بزرگی در جهت گشایش امور مناطق آزاد است در غیر این صورت مناطق آزاد با مشکلات بسیار مواجه می‌شوند. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، برنامه سه‌ساله خود را بر سه پایه استوار کرده است: اول توسعه و نوسازی زیرساخت‌های حیاتی. کبیری توسعه زیرساخت‌ها را پیش‌نیاز جذب هرگونه سرمایه‌گذاری بزرگ می‌داند. او به پیشرفت‌های چشم‌گیر در حوزه آب و برق اشاره می‌کند و می‌گوید: ظرفیت تولید آب با مشارکت بخش خصوصی در کمتر از شش ماه از ۲۳ هزار مترمکعب رسیده و تا پایان سال به ۴۲ هزار مترمکعب خواهد رسید. در حوزه برق نیز با ورود دو نیروگاه جدید، مشکل قطعی برق، حتی در اوج مصرف نوروز ۱۴۰۴، به طور کامل رفع شد. برنامه دوم اصلاح فرآیندها و مقررات‌زایی است.

یکی از دو شاهر پرتراфик در اروپا با آمریکای‌شمالی رتبه‌بندی کرد. در سال ۲۰۱۴، گاردین، بروکسل را در مرکز «تار عنکبوتی از بزرگراه‌ها» توصیف کرد که فرار از آن غیرممکن است. بیست سال‌پیش، ۷۵درصد از خانوارهای بروکسل حداقل یک خودرو داشتند.

اما زمان در حال تغییر است. شبکه حمل‌ونقل بروکسل، ابتدا به‌تدریج و سپس با سرعتی خیره‌کننده، مجدداً پیکربندی شده و سفرها را از اتومبیل‌ها به سمت دوچرخه، حمل‌ونقل عمومی و پیاده‌روی تغییر داده‌است. سهم مسافران دوچرخه‌سوار تنها در چهار سال سه‌برابر شده و استفاده از حمل‌ونقل عمومی بهبود یافته‌است. در سال ۲۰۱۷، ۴۰۰ خودروها ۶۴درصد از مسافت‌های طی‌شده در داخل شهر را تشکیل می‌دادند، در حالی‌که تا سال ۲۰۲۱ این رقم به زیر ۵۰درصد کاهش‌یافت. در همین حال، یک منطقه عابر پیاده بزرگ در مرکز ششهر پدیدار شده‌است. بروکسل غرق در ماشین می‌تواند در کمتر از یک نسل خود را متحول کند.

بلژیک زمانی به پایتخت ترافیک اروپا شهرت داشت، اما از سال ۲۰۰۴، اسمیت وزیر حمل‌ونقل بروکسل، اولین گام را برای ترویج دوچرخه در جهت کاهش ترافیک برداشت و میدان بزرگ فلگی را که مملو از پارکینگ عمومی بود به فواره‌های آب و محلی برای تفریح تبدیل کرد. در سالل ۲۰۱۲ نیز با ایجاد کمپین «پیک‌نیک در خیابان» به‌دنبال تبدیل بلوار اسپاخ به فضای عمومی بدون خودرو بود و همچنین در سال ۲۰۱۷، کمپینی برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای ناشی از ترافیک به‌دلیل نگرانی از سطح بالای آلودگی هوا در خارج از مدارس بلژیک ایجاد شد.

پیشرفت در کاهش استفاده از خودروهای شخصی حاصل دهه‌ها برنامه‌ریزی بروکسل بود، اما سه تحول غیرمنتظره بیش از هر چیز، زمینه را برای تغییرات چشمگیرتر فراهم کرد. نخست، در ۲۲مارس ۲۰۱۶، تورریست‌ها دو بمب‌گذاری در بروکسل انجام دادند که منجر به کشته‌شدن ۳۲ نفر و زخمی شدن بیش از ۳۰۰ نفر شد. یکی از بمب‌ها در قطاری پر از مسافر که از ایستگاه مترو خارج می‌شد، منفجر شد و ساکنان را نسبت به سوارشدن به اتوبوس یا قطار محتاط کرد. البته هیچ‌چیز مثبتی در مورد آن وجود نداشت، اما یکی از عوارض جانبی این بود که افراد بیشتری شروع به استفاده از دوچرخه کردند، زیرا از مترو می‌ترسیدند.

شوک دوم، «سیاسی» بود، زمانی‌که انتخابات محلی و منطقه‌ای در سال‌های ۲۰۱۸ و ۲۰۱۹، حزب سبز بدبین به خودرو را تقویت کرد. ساکنان بروکسل که به‌دنبال فرصت‌های بهتری برای پیاده‌روی، دوچرخه‌سواری و استفاده از حمل‌ونقل عمومی بودند، ناگهان متحدان بیشتری پیدا کردند که قدرت را در دست‌داشتند.

یک دهه پس از طرح حمل‌ونقل نامیدکننده سال ۲۰۲۰، بروکسل استراتژی جدیدی با عنوان «حرکت خوب» (Good Move) را اتخاذ کرد که اقدامات خاصی را برای چندوجهی‌تر کردن شبکه حمل‌ونقل شهر، مانند ایجاد ۵۰محله کمپ‌ترافیک در سراسر شهر، با خیابان‌های خاصی که به روی خودروها بسته‌بودند، مشخص می‌کرد. کمتر از دو هفته پس از تصویب «حرکت خوب»، سومین غافلگیری بروکسل را فراگرفت، زیرا شهر به‌دلیل همه‌گیری کووید وارد قرنطینه‌های شدید شد. با وجود تقریباً هیچ ترافیکی، ون‌ن بردن از فرصت استفاده کرد تا خیابان‌های شهر را از نو پیکربندی کند و با ایجاد ۴۰کیلومتر خط دوچرخه جدید در طول سال آینده، ده‌برابر آنچه معمولاً ساخته می‌شد، شروع کرد.

با توجه به اینکه اکثر ساکنان خانه‌نشین شدند، ظهور ناگهانی این همه خط دوچرخه توجه عمومی را به خود جلب کرد. اقدامات دیگری نیز در پی آن انجام شد. در ژانویه ۲۰۲۱، محدودیت سرعت عمومی ۳۰کیلومتر در ساعت تصویب شد. این شهر از چندین تاکتیک برای محدودکردن دسترسی به خودرو استفاده کرد. اول، خیابان‌های دوطرفه به یک‌طرفه تبدیل شدند و استفاده از آنها برای رانندگان جهت رفتن از یک طرف شهر به طرف دیگر را غیرممکن ساخت. دوم، ثبت خودکار جریمه با دوربین به خودروهای مجاز اجازه ورود به خیابان‌های خاصی را می‌داد، درحالی‌که از ورود به خیابان‌های دیگر جلوگیری می‌کرد و سوم، زیرساخت‌های سخت، برخی از جاده‌ها را به‌طور کامل از ترافیک خودروها مسدود کرده‌بود. شهرداری در تخصیص بودجه به مسیر «توسعه دوچرخه‌سواری» نقش قابل‌توجهی داشت.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است. عیسی اورجزاده با اعلام این خبر اظهار کرد: این رقم در مقایسه با مدت مشابه سال قبل ۲۲ درصد رشد داشته است. وی اضافه کرد: از مجموع رقم توزیع شده ۲۶هزارمیلیارد ریال سهم شهرداری‌ها و ۱۹هزار و ۶۳۴میلیارد ریال سهم دهیاری‌ها و روستاهای فاقد دهیاری بوده است. مدیرکل امور مالیاتی استان با اشاره به اهمیت تعامل با شهرداری‌ها، پیروژه شهرداری تبریز، افزود: از مجموع سهم شهرداری‌ها در این مدت، ۱۴هزار و ۹۶۷میلیارد ریال سهم شهرداری تبریز بوده و رشد ۲۱درصدی نسبت به مدت مشابه سال قبل داشته است.اورجزاده در توضیح نحوه تخصیص منابع مالیات ارزش افزوده گفت: از مجموع ۱۰ درصد مالیات ارزش افزوده، یک درصد به حوزه سلامت، یک درصد به همسان‌سازی حقوق بازنشستگان، ۴درصد به‌عنوان مالیات و ۶درصد به‌عنوان عوارض اختصاص می‌یابد.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

درشهریورامسال شاهد رکوردشکنی در شاخص‌های گردشگری بودیم. ضریب اشغال هتل‌ها در روزهای اخیر به بیش از ۸۴ درصد رسید، رقمی که پیش از این فقط در زمستان تجربه می‌شد و که فرار است این جزیره را به الگویی برای «مناطق آزاد نسل هفتم» تبدیل کند. محمد کبیری، مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، با اتکا به یک دیپلماسی اقتصادی فعال و باور به توان بخش خصوصی، سنگ بنای این گذار تاریخی را گذاشته و موتور توسعه کیش را پس از سال‌ها رکود، دوباره روشن کرده است. این گزارش، به روایت جزئیات برنامه‌های مدیرعامل و چشم‌انداز آینده کیش می‌پردازد. جزیره کیش از آذر ۱۴۰۳ با انتصاب محمد کبیری به سمت مدیرعامل این منطقه آزاد، شاهد موجی تازه از توسعه زیرساختی و اقتصادی بوده است. از افزایش ظرفیت آب و برق و حرکت به سمت انرژی‌های پاک، تا اصلاح فرآیندهای اداری و بازگشت مزیت‌های رقابتی. در این مسیر، گسترش تعاملات اقتصادی با داخل و خارج از کشور نیز در قالب بسته‌های جامع برنامه‌ها و سیاست‌های توسعه‌ای، به عنوان یک رویکرد راهبردی در دستور کار مسوولان قرار گرفته است. پس از آغاز به کار تیم مدیریتی جدید در سازمان منطقه آزاد کیش، تحولات این جزیره را می‌توان در چهار محور اصلی«توسعه زیرساخت‌های حیاتی، اصلاح فرآیندها و حمایت از سرمایه‌گذار، جذب و هدایت سرمایه‌گذاری و ترسیم چشم‌انداز راهبردی» دسته‌بندی کرد. مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش با صراحت، یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های پیش رو را «از دست دادن مزیت‌های رقابتی مناطق آزاد» می‌داند. او در تشریح این چالش می‌گوید: قوانین مترقی مناطق آزاد برای تسهیل کسب‌وکار طراحی‌شده‌اند، اما باید آفیس خودر که ما داشته‌هایمان را از دست داده‌ایم. سیلی از مقررات اضافی به این قوانین تحمیل شده، تا جایی که باید پرسید: تفاوت منطقه آزاد با سرزمین اصلی چیست؟

او تأکید می‌کند: مناطق آزاد دولت‌های خودگردانی هستند که بودجه دولتی دریافت نمی‌کنند مالیات می‌دهند درحالی‌که هیچ خدمتی دریافت نمی‌کنند و همه مناطق این مشکل را دارند. اصلاح قانون مناطق آزاد، پیش‌شرط تحقق سیاست‌های اقتصادی دولت است.اصلاح این قانون کار بزرگی در جهت گشایش امور مناطق آزاد است در غیر این صورت مناطق آزاد با مشکلات بسیار مواجه می‌شوند.

مدیرعامل سازمان منطقه آزاد کیش، برنامه سه‌ساله خود را بر سه پایه استوار کرده است: اول توسعه و نوسازی زیرساخت‌های حیاتی. کبیری توسعه زیرساخت‌ها را پیش‌نیاز جذب هرگونه سرمایه‌گذاری بزرگ می‌داند. او به پیشرفت‌های چشم‌گیر در حوزه آب و برق اشاره می‌کند و می‌گوید: ظرفیت تولید آب با مشارکت بخش خصوصی در کمتر از شش ماه از ۲۳ هزار مترمکعب رسیده و تا پایان سال به ۴۲ هزار مترمکعب خواهد رسید. در حوزه برق نیز با ورود دو نیروگاه جدید، مشکل قطعی برق، حتی در اوج مصرف نوروز ۱۴۰۴، به طور کامل رفع شد. برنامه دوم اصلاح فرآیندها و مقررات‌زایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

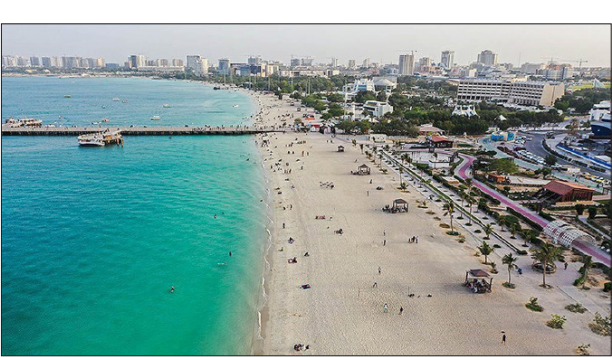
مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

مدیرکل امور مالیاتی آذربایجان‌شرقی از توزیع ۳۶ هزارمیلیارد ریال مالیات و عوارض ارزش افزوده بین شهرداری‌ها و دهیاری‌های استان در نیمه نخست سال جاری خبر داد و گفت: این اقدام گامی مؤثر به منظور توسعه متوازن شهری و روستایی است.

برنامه‌های توسعه‌ای در جزیره کیش

این محور، نیازمند زمان و رایزنی‌های فشرده با نهادهای مرکزی است. کبیری از تشکیل کارگروه‌های ویژه در حوزه گمرک و مالیات خبر داده که هدف آن، رفع موانع اضافی و بازگشت به روح اصلی قوانین مناطق آزاد است و برنامه سوم ارائه بسته‌های تشویقی و حمایتی هدفمند است.

هدف از این بسته‌ها، جبران بخشی از هزینه‌های سرمایه‌گذاری برای فعالان اقتصادی داخلی و خارجی است. این طرح با همکاری نظام بانکی و مالی کشور در حال نهایی‌سازی است. کبیری تأکید می‌کند که دیگر نمی‌توان تنها به درآمدهای سنتنی تکیه کرد. او برنامه‌های بلندپروازانه‌ای خبر می‌دهد که کیش را در کانوا اقتصاد دیجیتال منطقه تبدیل خواهد کرد و می‌گوید: در نظر داریم سرمایه‌های جدید را به سمت اقتصاد خلاق، فناوری‌های نو و هوش مصنوعی هدایت کنیم.

راه‌اندازی هاب هوش مصنوعی

از جمله ابر پروژه‌های معرفی‌شده، ایجاد «شهر فناوری» با تمرکز بر شرکت‌های دانش‌بنیان و «هاب هوش مصنوعی» است. این طرح‌ها قرار است با همکاری معاونت علمی ریاست جمهوری و دانشگاه‌های برتر کشور اجرایی شوند. کبیری با شعار «۵۲ هفته، ۵۲ رویداد»، سیاست خود را بر محوریت گردشگری رویدادمحور قرار داده است. او می‌گوید: با ارائه بسته‌های تشویقی، هزینه تمام‌شده برگزاری رویداد در کیش را با دیگر شهرها برابر کرده‌ایم. نتیجه این سیاست، رشد ۱۰۴ درصدی تعداد رویدادها در بهار ۱۴۰۴ نسبت به سال قبل و ثبت رکورد ۸۰ درصدی اشغال هتل‌های پنج‌ستاره در نوروز بود. او می‌گوید: برگزاری بیست و هشتمین دوره جشنواره تابستانه کیش با شعار «تابستون تو ببار کیش» موجب بازگشت رونق به گردشگری این جزیره شد و رکوردهای تابستانی سی‌باقه‌ای در ورود مسافران، ضریب اشغال هتل‌ها و پروازها به ثبت رسید.

مشتری تازه برای نفت ایران

لیلا جلیوند - به گزارش روتیترز، صادرات نفت ایران در ماه اکتبر از مرز دو میلیون بشکه در روز عبور کرده و به بالاترین سطح خود از سال ۲۰۱۸ رسیده‌است.

داده‌ای که موسسات بین‌المللی آن را در شریط بازگشت تحریم‌های شورای امنیت کم‌نظیر دانسته‌اند، این افزایش نشان می‌دهد تهران شبکه فروش خود را گسترش داده و دروازه بازارهای تازه‌ای را گشوده است.
آمار صادرات نفت ایران در اکتبر از سوی برخی از نهادهای بین‌المللی هم مورد تأیید قرار گرفته است. با این حال، ابهامات زیادی از جمله نحوه بازگشت ارز، سازو کارهای تهارتی و مقاصد نهایی محموله‌ها همچنان ذهن کارشناسان را به خود مشغول کرده است.
به‌رغم متنوع‌سازی سبند فروش، چین همچنان اصلی‌ترین خریدار نفت ایران است و واردات از ایران را در ماه سپتامبر به محدوده ۱.۴ میلیون بشکه در روز رسانده است.
وزارت خارجه چین اخیرا در بیانیه‌ای اعلام کرده که بنا دارد مشارکت راهبردی جامع با ایران را به سطح بالاتری ارتقا دهد که نشان‌دهنده همکاری عمیق‌تر سیاسی و اقتصادی یکن و تهران است.

هادی سلگی: درحالی‌که داده‌های مربوط به صادرات نفت ایران نشان‌دهنده دو رکورد پیاپی در دو ماه اخیر میلادی (سپتامبر و اکتبر) است، گزارش کاهش واردات نفت ایران از سوی چین ضرورتا ما را به این نتیجه‌گیری سوق می‌دهد که دروازه بازارهای تازه‌ای گشوده شده‌است.
صادرات نفت ایران در اکتبر از مرز دو میلیون بشکه در روز عبور کرد و به بالاترین سطح خود از سال ۲۰۱۸ رسید؛ رکودی که در میانه فشار تحریم‌ها و محدودیت‌های مالی، نگاه بسیاری از تحلیلگران بازار انرژی را متوجه تهران کرده است.
این رشد نشان می‌دهد ایران با وجود تنگناهای دیپلماتیک، همچنان توانسته مسیرهای فروش خود را حفظ و حتی تقویت کند.
اما نشأت این افزایش قابل توجه، مجموعه‌ای از پرسش‌های کلیدی پابرجاست:
ارز حاصل از فروش نفت چگونه و با چه مکانیزمی بازمی‌گردد؟ نقش تهارت در معاملات نفتی تا چه اندازه پررنگ شده؟ و مهم‌تر از همه، مقاصد واقعی محموله‌ها کدام کشورها یا واسطه‌ها هستند؟
کارشناسان می‌گویند ارائه جزئیات بیشتری درباره شیوه تسویه حساب، نوع قرارداده‌ا و چرخه مالی صادرات می‌تواند به ارزیابی دقیق‌تر پایداری این سطح از صادرات و میزان اثرگذاران بر اقتصاد داخلی کمک کند.

صادرات نفت ایران در ماه اکتبر به روزانه ۲،۱۵میلیون بشکه رسیده که بالاترین رکورد از سال ۲۰۱۸ محسوب می‌شود.
آمارهای رسمی و تحلیل موسسات ردیابی نفت از جمله کیپر نشان می‌دهد، در ماه سپتامبر ۲۰۲۵ واردات نفت‌خام چین نسبت به مدت مشابه سال‌قبل ۴برصد افزایش داشته و به حدود ۴۷میلیون تن رسیده‌است؛ با این‌حال واردات از ایران کاهش قابل‌توجهی را تجربه‌کرده و به رقمی در حدود ۱،۴میلیون بشکه در روز در سپتامبر رسیده که نسبت به میانگین سماهه پیشین روند نزولی را نشان می‌دهد.

تحلیلگران این کاهش را ناشی از ترکیبی از عواملی همچون کاهش سهمیه پالایشگاه‌های خصوصی، فشار تحریم‌ها و همچنین افت حاشیه‌های اربیتراژ و سطح بالای ذخایر در راهبای ذخیره‌سازی چین می‌دانند.
همزمان با این اتفاق، موضوع مهم این است‌که صادرات نفت ایران به رکوردهای تازه‌ای در دو ماه اخیر میلادی دست یافته است.
طبق داده‌های موسسات معتبر بین‌المللی، صادرات نفت ایران در سپتامبر و اکتبر به ترتیب به حدود ۱،۹ و ۲،۱۵میلیون بشکه در روز

رسیده‌است. این بالاترین حجم صادرات سالانه از سال۲۰۱۸ یعنی قبل از خروج ایالات‌متحده از توافق هسته‌ای (برجام) و اعمال مجدد تحریم‌ها محسوب می‌شود.

خبرگزاری مهر هم دیروز گزارش داد؛ ایران در اکتبر موفق شد با صادرات بیش از ۶۶میلیون بشکه به بالاترین سطح فروش نفت سال ۲۰۲۵ برسد. بر اساس این گزارش «بر پایه داده‌های رسمی وزارت نفت، صادرات ماهانه ایران از مرز ۶۶میلیون و ۸۰۰ هزار بشکه عبور کرده و میانگین روزانه ۲میلیون و ۱۵۰ هزار بشکه را ثبت کرده‌است؛ رقمی که در بازنده ماه گذشته بی‌سابقه بوده‌است.»
هرچند شرکت تانکرز ترکز اعلام کرده‌بود؛ صادرات نفت‌خام ایران در سپتامبر۲۰۲۵ (شهریور) به سطحی رسیده که از اواسط سال ۲۰۱۸ تاکنون سابقه نداشته‌است؛ سپتامبری که ایران صادرات ۱،۹میلیون بشکه‌ای را برای خود ثبت کرده‌بود، درحالی‌که اکتبر هم از این رقم عبور کرد و رکورد جدیدی را بدست آورد.

آمار صادرات نفت ایران در اکتبر از نسوی برخی از نهادهای بین‌المللی هم مورد تأیید قرار گرفته‌است.
موسسه تحقیقاتی FDD نوشت: صادرات نفت ایران در ماه اکتبر به بالاترین سطح ماهانه خود در سال رسید و نشان داد تحریم‌های دولت ترامپ شکست خورده است.
این موسسه هم عنوان کرده‌است: «ایران در این ماه حدود ۶۶٫۸میلیون بشکه نفت صادر کرده که میانگین روزانه آن ۲٫۱۵میلیون بشکه بوده‌است.»
محسن پاک‌نژاد، وزیر نفت، هفتم آبان ماه در حاشیه هیات دولت عنوان کرد: «حیف که نمی‌توانم عدد صادرات نفت را بگویم، اگر عدد می‌گفتم، متوجه می‌شدید که شرایط خیلی بهتر از گذشته است.»
طبق آمارها، نفت‌خام بخش اصلی این جریان را با ۱،۹۳میلیون بشکه در روز (۸۹،۸درصد) تشکیل می‌دهد و در کنار آن نفت کوره با ۱۹۳٫۶هزار بشکه در روز (۹درصد) و میعانات گازی با ۲۶ هزار بشکه در روز (۱،۲درصد) قرار دارند.

تنوع بازارهای فروش

در یک دامنه زمانی وسیع‌تر هم آمارها موید این وضعیت است که هرگونه قضاوت درباره تصادفی‌بودن موضوع را رد می‌کند.
طبق داده‌هایی که از طریق ردیابی کشتی‌ها بدست می‌آید، صادرات نفت‌خام ایران در سال۲۰۲۴ در حدود ۸۷میلیون بشکه بوده که معادل تقریبا ۱،۶۱میلیون بشکه در روز است.
این نشان‌دهنده افزایش حدود ۱۱درصدی نسبت به سال۲۰۲۳ است، زمانی‌که صادرات حدود ۳۰میلیون بشکه(۱،۴۵ تا ۱،۵۲میلیون بشکه در روز) برآورد شده‌بود.
وق فکت «رقم کلی صادرات ماه سپتامبر» و«کاهش واردات رسمی چین از ایران» کارشناسان را به این نتیجه‌گیری رهنمون کرده است که؛ بخشی از محموله‌ها مسیر خود را تغییر داده و از طریق شبکه‌ای پیچیده از کشتی‌های ناشناس، جایجا شده‌اند.
صنعت نفت ایران - ستون فقرات اقتصاد ایران- همچنان انتظارات را به چالش می‌کشد.
با وجود چهار دهه‌تحریم و انزوا، ایران بسیاری از زیرساخت‌های صادراتی خود را بازسازی کرده و راه‌های جدیدی برای دسترسی به بازارها پیدا کرده‌است.

منابع معتبر جهانی اعلام کرده‌اند که «در سال۲۰۲۴، ایران یکی از قوی‌ترین عملکردهای صادرات نفت خود را در یک دهه‌اخیر بدستست آورد و حجم و درآمد‌ها را حتی تحت‌تحریم‌های ایالات‌متحده افزایش داد.»
بر اساس داده‌های صادرات ایران ارزش کل صادرات نفت ایران در سال۲۰۲۴ با ۴۳میلیارد دلار رسید که نسبت به سال‌قبل ۱۲درصد افزایش داشته‌است.
طبق آمار آژانس بین‌المللی انرژی، در نیمه اول سال۲۰۲۴ میزان صادرات نفت ایران به‌طور متوسط حدود ۱،۷میلیون بشکه در روز بوده و این رقم در سپتامبر و اکتبر به رکورد بالاترین فروش در سال‌های اخیر رسیده و این در حالی است‌که صنعت نفت ایران برای دهه‌ها با تحریم‌هایی که تولید، صادرات و معاملات مالی آن را هدف قرار می‌دهد، محدود شده‌است.

رژیم تحریم‌ها دسترسی به فناوری غربی، بیمه و حمل‌ونقل نفت‌خام ایران را محدود و نقل و انتقالات مالی بین‌المللی برای پرداخت نفت را مسدود می‌کند.
بسیار گفته می‌شود که دوزدن سیستم هوشمند تحریم‌ها (که با گذشت زمان و بدست آوردن الگوهای اطلاعاتی جدید سخت‌تر می‌شود)، کار دشواری است؛ خصوصا اطلاعاتی که الگوی صادرات نفت‌خام ایران را احصا و تحت‌تحریم‌های جدید قرار می‌دهند.

شکست تحریم نفتکش‌ها

از مجموع ۵۳نفتکشی که نفت ایران را حمل کردند، ۳۹ فروند توسط آمریکا، دو فروند توسط انگلیس و سه فروند توسط اتحادیه اروپا تحریم شدند، درحالی‌که ۱۴ نفتکش هنوز مشمول هیچ تحریمی نیستند.
این موضوع نشان می‌دهد که یک‌چهارم از ناوگان سسپه‌ای که در تجارت نفت ایران نقش دارند، هنوز تحت‌تحریم قرار نگرفته‌اند و نفتکش‌های تحریم‌شده همچنان آزادانه در سراسر جهان تردد می‌کنند.
نگاهی تاریخی به دو دوره ریاست‌جمهوری دونالد ترامپ نشان می‌دهد که اهداف اصلی تحریم‌های واگنشتن، کاهش صادرات نفت ایران و قطع مسیر درآمد ارزی بود.
با وجود فشارهای گسترده، حجم صادرات ایران در پنج سال اخیر نهنتها به‌طور کامل متوقف نشده بلکه با دوره‌هایی از رشد نیز همراه بوده‌است.

در مقطع فعلی، ایران در مقایسه با سال‌های ۲۰۱۹ و ۲۰۲۰ تقریبا دو برابر میزان آن زمان نفت صادر می‌کند.
این داده‌ها نشان‌دهنده شکست ساختاری سیاست امریکاست که تصور می‌کرد محدودسازی حمل‌ونقل و بیمه کافی است.
اما ایران با وجود این محدودیت‌های صادراتی، نفت را از طریق کانال‌های مختلف صادر می‌کند و در عین‌حال به افزایش تولید نفت ادامه می‌دهد تا جایگاهی خود را در بازار جهانی انرژی حفظ کند.
شاهد گویای این گزاره همین داده‌هایی است که از کاهش صادرات نفت کشور به چین و همزمان افزایش فروش خارجی خبر می‌دهد.
امری که حکایت از موفقیت مدیران نفتی در استفاده از روش‌های نوین وخلاقانه در شبکه فروش دارد.

بسیاری از منابع خارجی معتقدند این قوی‌ترین عملکرد صادرات در نزدیک به یک دهه گذشته است که بازگشت ایران به‌عنوان یک تأمین‌کننده رادارگریز اما مهم نفت به آسیا را نوید می‌دهد.
بنابراین می‌توان گفت بازبرونی ویژگی تجارت نفت ایران در ماه‌های اخیر کاهش تمرکز جغرافیایی شدید آن و افزایش تنوع مشتری‌ها بوده‌است؛ دستاوردی که بزرگ‌ترین مساله بازاری صنعت نفت ایران محسوب می‌شود و گسترش آن مهم‌ترین عامل کاهش ریسک صادرات است.

فراز و فرود استارت‌آپ‌ها

بررسی وضعیت استارت‌آپی ایران با کشورهای ترکیه و امارات نشان می‌دهد که امارات با

توجه به سیاست‌های جذب سرمایه خارجی و اکوسیستم باز، بیشترین تعداد استارت‌آپ‌های

فعال را در منطقه دارد. البته کشور ترکیه با وجود جمعیت بزرگ‌تر، هنوز از نظر تعداد

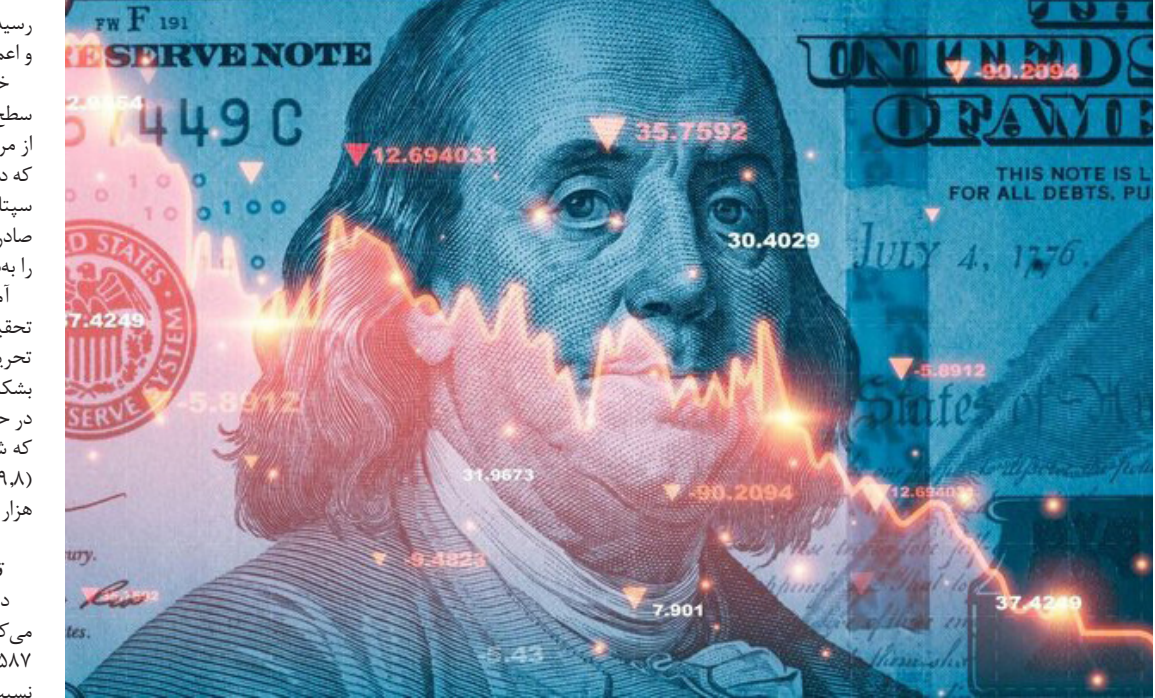
استارت‌آپ‌ها عقب‌تر از امارات است، اما در حوزه‌هایی مثل فین‌تک و تجارت الکترونیک رشد سریعی دارد.
با این اوصاف، به نظر می‌رسد که ایران از نظر تعداد استارت‌آپ‌ها جلوتر است، اما چالش‌های سرمایه‌گذاری و محدودیت‌های بین‌المللی مانع رشد سریع می‌شوند.
با این حال، امارات با وجود تعداد کمتر، از نظر کیفیت و جذب سرمایه خارجی پیش‌تر است.
ترکیه هم در موقعیت میانه قرار دارد؛ بازار بزرگ داخلی و نزدیکی به اروپا مزیت رقابتی ایجاد کرده است.

مسیر نجات

محمدحسین سجادی نیری، رئیس انجمن سرمایه‌گذاری خطرپذیر در گفت‌وگو با «نیابازار» می‌گوید: بررسی وضعیت سرمایه‌گذاری خطرپذیر در دهه ۹۰ و سال‌های اخیر پرداخت.
او در این باره توضیح داد: «از منظر سرمایه‌گذاری خطرپذیر، اگر نگاه کنیم به دهه ۹۰ واقعا فضای سرمایه‌گذاری بسیار پررونق بود. شرکت‌هایی مثل موسسه دانش‌بینان برکت مسیر سرمایه‌گذاری خطرپذیر را شکل دادند. ذهنیت سرمایه‌گذاران بر پایه پذیرش ریسک بود و این باعث شد خروجی‌های موفق‌ی شکل بگیرد. بخشی از این موفقیت ناشی از فضای فرهنگی و امیدواری آن دوران بود و بخشی هم به شرایط اقتصادی و تعاملات بین‌المللی مربوط می‌شد.»

با گفته او، آن دهه، واقعا یک دهه طلایی برای تیم‌ها و کارآفرینان بود.
افراد با روحیه کارآفرینی، صبوری و جنگندگی حاضر بودند ایده‌هایشان را تبدیل به کسب‌وکار کنند و پای رشد آن بایستند.
اما امروز، این روحیه در نسل جدید کمتر دیده می‌شود.
سجادی نیری همچنین به نوع کسب‌وکارها در دهه ۹۰ اشاره کرد و گفت: «آن زمان بیشتر استارت‌آپ‌ها خدماتی بودند و تقلیدی از مدل‌های موفق خارجی.
الان اما زمان خلق کسب‌وکارهای دانش‌بنیان و فناوری‌محور است؛ حوزه‌هایی مثل هوش مصنوعی و صنعت که هنوز فضای کافی برای رشدشان شکل نگرفته است.
همه اینها به اضافه ترکیبی از عوامل دیگر، مثل کمبود سرمایه‌گذاران خطرپذیر، روحیه کمتر جنگندگی در نسل جدید، فضای اقتصادی نامطمئن و محدودیت‌های بین‌المللی، باعث شده که نسل درخشان استارت‌آپ‌های دهه ۹۰ دوباره شکل نگیرد.»
او همچنین چند راهکار ارائه داد.

اول، استفاده از ظرفیت قانون جهش تولید دانش‌بنیان و هدایت CVCها برای سرمایه‌گذاری پرشمار در استارت‌آپ‌ها تا کمبود سرمایه‌گذاران خطرپذیر جبران شود.
دوم، تمرکز بر کسب‌وکارهای فناوری‌محور به جای تکرار مدل‌های خدماتی گذشته.
سوم، ایجاد فضای امیدواری در اکوسیستم.
وقتی دولت و نهاده‌ا محدودیت‌های مجوزی و اداری ایجاد می‌کنند، انگیزه افراد کاهش پیدا می‌کند.
حمایت دولت باید محسوس، مداوم و یکپارچه باشد تا روحیه کارآفرینی بازگردد.
از نظر این کارشناس، تا زمانی که سرمایه‌گذاری خطرپذیر، تیم‌های کارآفرین و حمایت دولت تقویت نشوند، امکان رشد استارت‌آپ‌ها یا ایجاد کسب‌وکارهای جدید نخواهد بود.

مشتری تازه برای نفت ایران

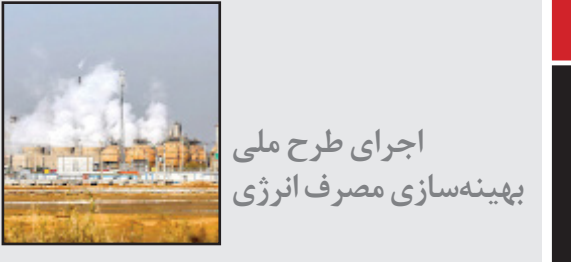
لیلا جلیوند - به گزارش روتیترز، صادرات نفت ایران در ماه اکتبر از مرز دو میلیون بشکه در روز عبور کرده و به بالاترین سطح خود از سال ۲۰۱۸ رسیده‌است.

داده‌ای که موسسات بین‌المللی آن را در شریط بازگشت تحریم‌های شورای امنیت کم‌نظیر دانسته‌اند، این افزایش نشان می‌دهد تهران شبکه فروش خود را گسترش داده و دروازه بازارهای تازه‌ای را گشوده است.
آمار صادرات نفت ایران در اکتبر از سوی برخی از نهادهای بین‌المللی هم مورد تأیید قرار گرفته است.
با این حال، ابهامات زیادی از جمله نحوه بازگشت ارز، سازو کارهای تهارتی و مقاصد نهایی محموله‌ها همچنان ذهن کارشناسان را به خود مشغول کرده است.
به‌رغم متنوع‌سازی سبند فروش، چین همچنان اصلی‌ترین خریدار نفت ایران است و واردات از ایران را در ماه سپتامبر به محدوده ۱.۴ میلیون بشکه در روز رسانده است.
وزارت خارجه چین اخیرا در بیانیه‌ای اعلام کرده که بنا دارد مشارکت راهبردی جامع با ایران را به سطح بالاتری ارتقا دهد که نشان‌دهنده همکاری عمیق‌تر سیاسی و اقتصادی یکن و تهران است.

هادی سلگی: درحالی‌که داده‌های مربوط به صادرات نفت ایران نشان‌دهنده دو رکورد پیاپی در دو ماه اخیر میلادی (سپتامبر و اکتبر) است، گزارش کاهش واردات نفت ایران از سوی چین ضرورتا ما را به این نتیجه‌گیری سوق می‌دهد که دروازه بازارهای تازه‌ای گشوده شده‌است.
صادرات نفت ایران در اکتبر از مرز دو میلیون بشکه در روز عبور کرد و به بالاترین سطح خود از سال ۲۰۱۸ رسید؛ رکودی که در میانه فشار تحریم‌ها و محدودیت‌های مالی، نگاه بسیاری از تحلیلگران بازار انرژی را متوجه تهران کرده است.
این رشد نشان می‌دهد ایران با وجود تنگناهای دیپلماتیک، همچنان توانسته مسیرهای فروش خود را حفظ و حتی تقویت کند.
اما نشأت این افزایش قابل توجه، مجموعه‌ای از پرسش‌های کلیدی پابرجاست:
ارز حاصل از فروش نفت چگونه و با چه مکانیزمی بازمی‌گردد؟ نقش تهارت در معاملات نفتی تا چه اندازه پررنگ شده؟ و مهم‌تر از همه، مقاصد واقعی محموله‌ها کدام کشورها یا واسطه‌ها هستند؟
کارشناسان می‌گویند ارائه جزئیات بیشتری درباره شیوه تسویه حساب، نوع قرارداده‌ا و چرخه مالی صادرات می‌تواند به ارزیابی دقیق‌تر پایداری این سطح از صادرات و میزان اثرگذاران بر اقتصاد داخلی کمک کند.

صادرات نفت ایران در ماه اکتبر به روزانه ۲،۱۵میلیون بشکه رسیده که بالاترین رکورد از سال ۲۰۱۸ محسوب می‌شود.
آمارهای رسمی و تحلیل موسسات ردیابی نفت از جمله کیپر نشان می‌دهد، در ماه سپتامبر ۲۰۲۵ واردات نفت‌خام چین نسبت به مدت مشابه سال‌قبل ۴برصد افزایش داشته و به حدود ۴۷میلیون تن رسیده‌است؛ با این‌حال واردات از ایران کاهش قابل‌توجهی را تجربه‌کرده و به رقمی در حدود ۱،۴میلیون بشکه در روز در سپتامبر رسیده که نسبت به میانگین سماهه پیشین روند نزولی را نشان می‌دهد.

تحلیلگران این کاهش را ناشی از ترکیبی از عواملی همچون کاهش سهمیه پالایشگاه‌های خصوصی، فشار تحریم‌ها و همچنین افت حاشیه‌های اربیتراژ و سطح بالای ذخایر در راهبای ذخیره‌سازی چین می‌دانند.
همزمان با این اتفاق، موضوع مهم این است‌که صادرات نفت ایران به رکوردهای تازه‌ای در دو ماه اخیر میلادی دست یافته است.
طبق داده‌های موسسات معتبر بین‌المللی، صادرات نفت ایران در سپتامبر و اکتبر به ترتیب به حدود ۱،۹ و ۲،۱۵میلیون بشکه در روز

اجرای طرح ملی بهینه‌سازی مصرف انرژی

دهه ۹۰، برای استارت‌آپ‌ها به دو دوره فراز و فرود تقسیم شده است. در نیمه اول آن دهه اکوسیستم اقتصاد دیجیتال ایران به‌دلیل حضور نیروی جوان و خلاق، ورود سرمایه و تجربه خارجی و گسترش سریع بازار دیجیتال، توانست از بسیاری از کشورهای منطقه در این حوزه پیشی بگیرد. این ترکیب پویا زمینه‌ساز رشد پرشتاب اقتصاد نوآوری در کشور شد. علاوه بر این، توسعه اینترنت و تلفن هوشمند، زمینه تقاضا را برای خدمات آنلاین فراهم کرد. بازار بکر داخلی باعث شد تا کارآفرینان بتوانند مدل‌های موفق جهانی را بومی‌سازی کنند. با این حال، از میانه دهه ۹۰ و همزمان با تشدید تحریم‌ها، محدودیت‌های اینترنت، مهاجرت نیروی انسانی متخصص و توقف ورود سرمایه‌گذاری خارجی، مسیر رشد این اکوسیستم متوقف و وارد دوراهی از رکود شده است. این مهاجرت فقط مختص به بنیان‌گذاران نبوده و به مدیران رده‌میان‌ی و نیروهای فنی هم رسیده است. در حال حاضر تخمین زده می‌شود که حدود ۷هزار استارت‌آپ در ایران وجود دارد؛ اما کمتر از ۱۰ درصدشان فعال هستند.

در دهه ۱۳۹۰، ایران شاهد تولد و شکوفایی نسلی تازه از استارت‌آپ‌ها بود؛ پدیده‌ای که حاصل هم‌افزایی نیروی جوان و خلاق، ورود سرمایه و تجربه خارجی و گسترش سریع بازار دیجیتال به واسطه توسعه اینترنت و تلفن هوشمند بود. این ترکیب پویا زمینه‌ساز رشد پرشتاب اقتصاد نوآوری در کشور شد. با این حال، از میانه دهه و همزمان با تشدید تحریم‌ها، محدودیت‌های اینترنت، مهاجرت نیروی انسانی متخصص و توقف ورود سرمایه‌گذاری خارجی، مسیر رشد این اکوسیستم متوقف و وارد دوراهی از رکود شد. امروز دیگر مساله اصلی استارت‌آپ‌های ایرانی کمبود منابع مالی نیست، بلکه بحران جدی‌تر در خروج سرمایه‌های انسانی و تضعیف زیست‌بوم کارآفرینی کشور نهفته است.

از رونق تا رکود

از اوایل دهه ۱۳۹۰ با ظهور نمونه‌هایی مثل دیجی کالا، کافهبازار و آپارات، اکوسیستم استارت‌آپی ایران وارد مرحله جدی شد. اما آخرین تخمین‌ها نشان می‌دهد که بین ۶۰۰۰ تا ۷۰۰۰ استارت‌آپ در ایران فعال‌اند، اما کمتر از ۱۰ درصد آنها توانسته‌اند به مقیاس بزرگ یا سودآوری پایدار برسند. بیشترین استارت‌آپ‌ها در حوزه‌های فین‌تک، تجارت الکترونیک، آموزش آنلاین، لجستیک و حمل‌ونقل، و سلامت دیجیتال فعالیت دارند. دلایل متعددی برای رشد استارت‌آپ‌ها در دهه نود ذکر می‌شود، اما مهم‌ترین آنها را می‌توان در ورود سرمایه‌گذاران خطرپذیر (VC) خارجی، نیروی انسانی جوان، خلاق و تحصیل کرده و رشد فناوری دیجیتال و نیاز بازار داخلی دانست.

نیما نامداری، فعال اقتصاد دیجیتال هم در گفت‌وگویی مطرح کرد که در صنعت دیجیتال اگر ششما نیروی انسانی باکیفیت داشته باشید، این صنعت شکل می‌گیرد اما اگر نداشته باشید این صنعت شکل نمی‌گیرد و ضعیف می‌شود.
به گفته او، البته این صنعت با مشکل کمبود سرمایه هم مواجه است.
بیشترین استارت‌آپ‌ها در حوزه‌های فین‌تک، وی‌سی‌های خارجی باعث تولد استارت‌آپ‌های بزرگ در ایران شدند اما از سال ۹۵ به این سو استارت‌آپ‌ها سرمایه جدید جذب نکرده‌اند.

در ابتدای دهه ۱۳۹۰، سرمایه‌گذاران خارجی به بازار ایران وارد شدند. این سرمایه‌ها علاوه بر تأمین مالی، دانش و تجربه سرمایه‌گذاری استارت‌آپی را نیز وارد کشور کردند. از سوی دیگر، دهه ۹۰ مصادف با بلوغ نسل جوانی بود که تحصیلات فنی و انگیزه

انرژی

دوشنبه ۰۴ اسفند ۱۴۰۴ | شماره ۸۶۸ www.marzeghtesad.ir

❖ شرکت ملی صنایع پتروشیمی آماده حمایت از سرمایه‌گذاران است

امروز با نفوذ روزافزون هوش مصنوعی در تمام ارکان زندگی انسان‌ها بحث داغی در عرصه روزنامه‌نگاری به وجود آمده است. هوش مصنوعی در فضای روزنامه‌نگاری، سرعت تولید محتوا را به شکل چشمگیری افزایش داده است. امروز ابزارهای هوش مصنوعی قادرند خبرها و مقالات کوتاه یا بلند را در کوتاه‌ترین زمان ممکن و ظرف چند دقیقه تولید کنند و حتی تحلیل‌های اولیه را به مخاطب ارائه دهند. با این حال مساله امروز مدیران مسوول و سردبیران روزنامه‌ها این است که آیا استفاده از هوش مصنوعی در نوشتن مقالات

قبیلت است یا ردیلت؟

هوش مصنوعی توانایی تولید محتوا دارد، اما هنوز محدودیت‌های مشخصی دارد. یکی از مهم‌ترین آن محدودیت‌ها، دقت و صحت اطلاعات است. الگوریتم‌ها گاهی اطلاعات ناقص یا حتی اشتباه ارائه می‌دهند و تشخیص خطاهای احتمالی نیازمند مهارت و تجربه نیروی انسانی متخصص است. علاوه بر این، «سبک» و «صدای» رسانه نیز عاملی است که هوش مصنوعی به سختی می‌تواند آن را بازآفرینی کند. هر رسانه برای خود سبک خاصی دارد و متن باید با سیاست‌های کلی، لحن و چارچوب آن هماهنگ باشد.

در این میان سرعت و راحتی کار با هوش مصنوعی نهنتها نقش خیرنگاران و روزنامه‌نگاران را کم‌رنگ نمی‌کند، بلکه آنها به عنوان ناظر و طیفی‌ها بر سبک خبرنگتر و حیاتی‌تر دارند. البته پیش از این هم داده‌های اطلاعاتی گوگل یا دیگر ابزارهای جست‌وجو به عنوان منبعی برای تحقیقات و گزارش‌های تحلیلی مورد استفاده قرار می‌گرفت که حالا با ظهور AI این نقش به «وا» سپرده شده، اما با سرعت بالاتر و دقت بیشتر.

بنابراین استفاده از هوش‌مصنوعی نه تنها خیط و خطا نیست، بلکه به عنوان یک دستیار هوشمند بسیار کاربردی و حیاتی است. البته در کشورمان ابتدا باید زیرساخت‌های اینترنت و سرعت آن به سطح جهانی برسد و سپس چگونگی استفاده از هوش مصنوعی مورد بررسی قرار گیرد. بر این اساس، آخرین گزارش اسپیدتست از وضعیت اینترنت جهانی تا سپتامبر ۲۰۲۵ نشان می‌دهد شکاف دیجیتال میان کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه همچنان در حال گسترش است. درحالی‌که امارات و سنگاپور رکورد سرعت‌های چند صد مگابیتی را ثبت کرده‌اند، ایران با میانگین سرعت ۱۹ مگابیت در اینترنت ثابت و ۵۵ مگابیت در اینترنت همراه، از نظر کیفیت در میان پایین‌ترین کشورهای جهان قرار گرفته است. این موضوع بیانگر این مساله است که ما در حوزه زیرساخت‌های لازم برای توسعه هوش مصنوعی کارهای بسیاری برای انجام داریم.

مقاومت در برابر تغییر

مقاومت در برابر تغییر در شرکت‌ها و سازمان‌ها به‌خصوص از جانب مدیران و نیروهای قدیمی‌تر همیشه وجود داشته است و با ظهور تکنولوژی‌ها و فناوری‌های جدید این مقاومت بیشتر می‌شود، اما ایستادن در برابر این موج نه تنها مانع آن نمی‌شود، بلکه موجب جاماندن و در نهایت شکست است. بهتر است استفاده درست از آن را آموخت، خود را با آن وفق داد و از آن برای بهره‌وری و تعالی سازمانی استفاده برد. بدیهی است در روزگاری که هر روز و هر ساعت تکنولوژی و فناوری با سرعت تمام در حال پیشرفت است، لحظه‌ای درنگ می‌تواند شما را از بازی کنار بگذارد.

نقش ویراستاران در روزنامه‌نگاری عصر

هوش مصنوعی

در این میان ویراستاران مطبوعات در روزگار هوش مصنوعی نقش پررنگی دارند. اینها تصحیح اطلاعات را برسر می‌کنند و متن را روان و قابل فهم می‌سازند. همچنین، حساسیت‌های فرهنگی و اخلاقی را رعایت می‌کنند تا مخاطب تجربه‌ای دلپذیر و معتبر داشته باشد. به عبارت دیگر، هوش مصنوعی ابزار قدرتمندی برای تولید محتواست، اما ویراستاران نگهبان کیفیت، انسجام و جذابیت متن هستند. ترکیب سرعت هوش مصنوعی و مهارت آنها، راهی مطمئن برای ارائه محتوای دقیق و جذاب به مخاطب است. در روزگار هوش مصنوعی، نوجوانان به اصطلاح نسل زد‌ها کمتر علاقه‌ای به خواندن و مطالعه دارند و به اصطلاح سه‌خطی(یعنی حوصله خواندن متن‌ها و مطالب بالای سه خط را ندارند) شده‌اند، این روزنامه‌نگاران و ویراستاران هستند که باید با کوتاه کردن و موجزگویی، مطالب را خواندنی‌تر کنند. همچنین، انسجام و روانی متن از دیگر نکاتی است که ویراستاران به آن توجه دارند. هوش مصنوعی ممکن است جملاتی تولید کند که منطقی باشند، اما جریان متن را مختل کند. ویراستاران با بازبینی و اصلاح جمله‌بندی‌ها، متن را قابل فهم و جذاب می‌کنند.

از سوی دیگر، مسائل فرهنگی و اخلاقی نیز نیازمند حساسیت انسانی است؛ برخی جملات ممکن است از نظر مخاطب نامناسب یا بی‌احساس باشند که ویراستاران آنها را اصلاح می‌کنند تا مخاطب تجربه‌ای دقیق و دلپذیر از محتوای تولیدی داشته باشد. کلمات از قدرت بسیاری برخوردار هستند و برای استفاده از آنها باید نهایت دقت و مراقبت را به کار برد. به همین دلیل، واقع نقش روزنامه‌نگاران و ویراستاران پررنگ‌تر از قبل شده، چون باید از درستی، جذابیت و هماهنگی متن با مخاطب اطمینان حاصل کنند.

روزنامه در اقتصاد

دوشنبه ۰۴ اسفند ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۶۸

www.marzeghtesad.ir

حذف فقرا از شبکه‌های خانگی

با رشد اینترنت پرسرعت و نفوذ گوشی‌های هوشمند وی‌اودی‌ها به یکی از شاخص‌های مهم دسترسی دیجیتال و تفریح خانوارها تبدیل شده‌اند. بررسی هزینه اشتراک نسبت به درآمد کاربران، حجم تولید محتوا و مدل‌های درآمدی پلتفرم‌ها نشان می‌دهد درحالی‌که بازار ایران در مسیر توسعه تولید محتوای اختصاصی قرار دارد، فاصله قابل‌توجهی با استانداردهای جهانی و منطقه‌ای مانند ترکیه و انگلیس وجود دارد و موفقیت بلندمدت نیازمند سرمایه‌گذاری و سیاست‌های حمایتی هدفمند است.

تناسب خرید اشتراک

در سال‌های اخیر مصرف سرویس‌های ویدئو (VOD) به یکی از شاخص‌های مهم دسترسی دیجیتال و تغییر الگوی تفریح خانوارها تبدیل شده است. در این بین همزمان با رشد اینترنت پرسرعت و افزایش نفوذ گوشی‌های هوشمند پلتفرم‌های داخلی و خارجی تلاش می‌کنند با ارائه محتواهای متنوع و تولید اختصاصی کاربران بیشتری جذب کنند. بررسی نسبت هزینه اشتراک این سرویس‌ها به درآمد ماهانه کاربران به ویژه در میان گروه‌های با حداقل درآمد نشان‌دهنده میزان دسترسی و توان مالی کاربران برای بهره‌گیری از خدمات دیجیتال است و می‌تواند به عنوان معیاری برای تحلیل فشار اقتصادی و ظرفیت تولید محتوای بومی مورد استفاده قرار گیرد.

در این راستا بر اساس داده‌های موجود هزینه اشتراک سرویس‌های ویدئو در ایران با میانگین حدود ۱۹۰ هزار تومان در ماه معادل تقریبی ۱٫۶ درصد از حداقل حقوق ۱۲ میلیون تومانی کارگران است. در آمریکا نیز با فرض حداقل دستمزد فدرال ۱۷٫۲۵دلار در ساعت و اشتراک استاندارد نتفلیکس به قیمت ۱۷٫۹۹ دلار، این نسبت به حدود ۱۰٫۴ درصد از درآمد ماهانه می‌رسد. از منظر عددی سهم هزینه اشتراک از درآمد در دو کشور نزدیک به نظر می‌رسد، اما تفاوت سطح دستمزد، قدرت خرید و هزینه‌های پایه زندگی باعث می‌شود پرداخت این سهم برای کاربران ایرانی فشار اقتصادی بیشتری ایجاد کند.

درحالی‌که در آمریکا تماشای استریمینگ بخشی از سبد تفریحات دیجیتال خانوار است، در ایران اشتراک VOD همچنان کالایی نیمیولکس محسوب می‌شود و بسیاری از کاربران برای کاهش هزینه از اشتراک‌های گروهی یا تخفیف‌های ویژه استفاده می‌کنند. اما حالا سوال اینجاست که تولید محتوای وی‌اودی‌های داخلی در چه وضعیتی نسبت به پلتفرم‌های جهانی مانند نتفلیکس قرار دارد؟ از منظر تولید محتوا نتفلیکس به‌عنوان بزرگ‌ترین سرویس وی‌اودی جهان سالانه میلیاردها دلار برای تولید و خرید محتوا هزینه می‌کند و بیش از ۴ هزار عنوان تولید داخلی در فهرست خود دارد.

تنها در سال ۲۰۲۳ بیش از ۸۰۰ عنوان جدید شامل سریال، مستند و فیلم سینمایی منتشر شد و این پلتفرم در بیش از ۱۹۰ کشور فعالیت می‌کند و بیش از ۲۷۰ میلیون مشترک پرداختی دارد. در مقایسه پلتفرم‌های ایرانی با آرشوی بالغ بر ۹۵ هزار عنوان عمدتاً از طریق خرید حقوق پخش خارجی و تولید محدود داخلی در این زمینه گزارش‌ها نشان می‌دهد بازار ایران یکی از پلتفرم های اصلی در سال ۱۴۰۰ تنها حدود ۳۰ سریال جدید تولید کرده و سهم آن از بازار داخلی حدود ۶۵ درصد تخمین زده شده است. این آمار نشان می‌دهد بازار ایران در حال گذار از مرحله پخش‌کننده محتوا به تولیدکننده فعال است، اما فاصله قابل‌توجهی با استانداردهای جهانی دارد.

همچنین در این بین درحالی‌که سرویس‌هایی مانند نتفلیکس با سرمایه‌گذاری‌های چندمیلیارد دلاری سالانه به تولید سریال‌ها و فیلم‌های اختصاصی می‌پردازند پلتفرم‌های داخلی ایرانی عمدتاً بر تولید محتواهای کم‌هزینه‌تر تمرکز دارند. بخش قابل‌توجهی از تولیدات داخلی شامل رئالیتی‌شو، برنامه‌های سرگرمی کوتاه و محتواهای سبک شبکه‌های اجتماعی است که هزینه تولید پایین‌تری دارند و امکان جذب سریع مخاطب را فراهم می‌کنند. این رویکرد به پلتفرم‌ها اجازه می‌دهد ضمن مدیریت محدودیت‌های مالی و زیرساختی همزمان محتوای متنوع ارائه کنند و بازار خود را توسعه دهند، اما فاصله آنها با استانداردهای جهانی در زمینه سریال‌ها و فیلم‌های بلند اختصاصی همچنان مشهود است.

البته علاوه بر تولید و عرضه محتوا پلتفرم‌های وی‌اودی برای تأمین منابع مالی و حفظ پایداری کسب و کار از مدل‌های متنوع درآمدی استفاده می‌کنند. مهم‌ترین این روش‌ها شامل دریافت اشتراک ماهانه یا سالانه از کاربران است که بخش عمده درآمد پلتفرم‌های جهانی و داخلی را تشکیل می‌دهد. برخی سرویس‌ها با همکاری با ارائه‌دهندگان اینترنت و SPها قرارداد می‌بندند تا اشتراک‌های خود را به‌صورت بسته‌های ویژه همراه با اینترنت ارائه کنند این روش علاوه بر جذب کاربران جدید هزینه دسترسی را برای آنها کاهش می‌دهد. در کنار آن برخی پلتفرم‌ها درآمد قابل‌توجهی از فروش تراфик مصرفی و پهنای باند دارند.

رونق موقت خودروسازی؟

عرشیا حسن پور – شاخ و وسایل نقلیه و قطعات وابسته در مهرماه نشان می‌دهد که پس از ۱۶ ماه رکود متوالی، صنعت خودرو سرانجام در مهر امسال نشانه‌هایی از خروج از رکود را بروز داده‌است.

شاخ خودرو در هفتمین ماه از سال به ۵۸۵واحد رسید تا بیشترین میزان

را طی یک سال گذشته به‌نام خود ثبت کند. این رقم در شهریورماه ۴۵واحد بود، بنابراین در ماه ابتدایی پاییز شاخ خودرو علاوه‌اینکه خود را به بالای مرز ۵۰ رسانده، رشد ۱۳۵واحدی نیز داشته‌است. بیشتر شاخص‌های مورد بررسی در شاخ مهرماه خودرو نیز افزایشی بوده‌اند به‌طوری‌که از بین ۱۳ فاکتور مورد بررسی ۱۱ فاکتور افزایشی بوده و دو مورد کاهش پیدا کرده‌است. در مورد دلایل خروج شاخ خودرو از رکودی ۱۶ماهه می‌توان به سه عامل اشاره کرد. یکی از این عوامل رشد دوباره قیمت‌های خودروسازان در مهرماه است. خودروسازان امسال دوبار افزایش قیمت داشتند که یکی از آنها خرداد و تیر محقق شد و دیگری در مهرماه، بنابراین رشد قیمت می‌تواند یکی از عوامل بهبود وضعیت شاخ خودرو باشد.

دلیل دوم نیز می‌تواند پایان چالش خودروسازان با سیاستگذاران حول موضوع قیمت‌گذاری خودرو باشد. از ابتدای سال جاری تاکنون یکی از عوامل مهمی که به رکود صنعت دامن زده بود، اختلافات قیمتی بین خودروساز و وزارت صمت بود. در خردادماه امسال بزرگ‌ترین خودروساز کشور به‌دلیل تعلل سازمان حمایت در اصلاح قیمت خود رأساً دست به افزایش قیمت محصولاتش زد. این موضوع یکی از پیچیده‌ترین و طولانی‌ترین اختلافات بین خودروساز و سیاستگذار را کلید زد. کار به‌جایی رسید که نهادهای نظارتی و حتی قضایی به موضوع ورود کردند و شورای‌عالی ثبت دستورالعمل قیمت‌گذاری خودروی سواری را تغییر داد. در ادامه نیز در برهه‌ای فروش ایران خودرو متوقف شد، با این‌حال این اختلاف در مهرماه امسال به پایان رسید. در این ماه نیز ایران‌خودرو قیمت‌های جدید خود را اعلام کرد اما

این بار سازمان حمایت این قیمت‌ها را تأیید کرد تا پایانی باشد بر ماه‌ها

غفلت در تعیین تعرفه هیبریدی‌ها

روز گذشته سخنگوی دولت از تداوم تخصیص ارز ترجیحی به کالاهای اساسی خبر داد و اعلام کرد در صورتی که قرار باشد اصلاحاتی در این خصوص انجام شود، حتماً سیاست‌های جایگزین برای حمایت از معیشت مردم انجام خواهند شد.

با این حال به نظر می‌رسد که تعداد کالاهای مشمول ارز ترجیحی در حال کاهش است. پیش از این اعلام شده بود که هدف‌گذاری دولت این است که کالاهای مشمول کالابرگ را با ارز ۲۸هزار و ۵۰۰تومانی به‌دست مردم برساند. همچنین رئیس سازمان برنامه بودجه اعلام کرده بود که در تغییرات جدید طرح کالابرگ، تعداد کالاهای مشمول کاهش خواهد یافت. همین مساله زمینه‌ساز گمانه‌زنی‌هایی در مورد کاهش گستره کالاهای تحت پوشش ارز ترجیحی شده است. بررسی‌ها نشان می‌دهد تخصیص ارز ترجیحی به کالاهای اساسی علی‌رغم هزینه بالا، در تحقق اهداف خود و کنترل افزایش قیمت کالاهای اساسی چندان مؤثر نبوده است. بر همین اساس، کارشناسان توصیه می‌کنند که تعداد کالاهای مشمول رانت ارزی به‌صورت تدریجی انجام شود تا ضمن کاهش هزینه‌های این طرح، از بروز شوک‌های تورمی ناشی از حذف ناگهانی ارز ترجیحی جلوگیری شود. همزمان، تداوم پرداخت کالابرگ به دهک‌های پایین درآمدی می‌تواند به حفظ چتر حمایتی از اقشار آسیب‌پذیر کمک کند.

خرجه تکراری ارز ترجیحی

سیاست تخصیص ارز ترجیحی نخستین‌بار در بهار سال۱۳۹۷ به اجرا درآمد. در آن مقطع، دولت با هدف کاهش آثار نوسانات ارزی بر معیشت خانوارها تصمیم گرفت بخشی از کالاهای اساسی را با نرخ ارزی پایین‌تر از بازار آزاد تأمین کند. هدف اصلی از اجرای این سیاست، کنترل نوسانات بازار، مهار افزایش قیمت کالاهای ضروری، جبران کاهش قدرت خرید مردم و حمایت از اقشار متوسط و کم‌درآمد بود.

با این حال، در عمل افزایش فاصله میان نرخ ارز بازار آزاد و نرخ ترجیحی، موجب شد این سیاست به تدریج هزینه‌های سنگینی برای دولت ایجاد کند. اختلاف فزاینده میان دو نرخ نیز بستر رانت و فساد گسترده در میان برخی واردکنندگان و واسطه‌ها را فراهم کرد. افزون بر این، سیاست تخصیص ارز ۴۲۰۰ تومانی در مهار رشد قیمت کالاهای اساسی و کنترل تورم نیز چندان موفق عمل نکرد. به همین دلیل، دولت در سال ۱۴۰۱ تصمیم

بوده‌است. در غیاب اصلاحات بنیادی، عواملی مانند فشارهای ارزی، نقدینگی محدود، افزایش هزینه مواد اولیه و نیروی انسانی و بی‌ثباتی سیاستی همچنان مانع از تعمیق بهبود هستند.»
کمال‌یکه در مهرماه سال گذشته نیز شاخ خودرو به‌طور موقت از رکود خارج شد اما بعد از آن دوباره به روند رکود خود بازگشت و تا شهریور نیز در آن مانده بود، بنابراین احتمال دارد که بعد از بهبود نسبی شاخ خودرو در مهر، در ماه‌های آینده شاخ بازم به روند رکودی خود بازگردد؛ چراکه چند فاکتور باعث این بهبود شده‌است اما اصلاح ساختاری درمیان نیست.

اتساق بازرگانی ایران، به‌عنوان مرجع انتشار شاخ این شاخص اقتصوفی‌تولیف می‌کند: «شاخ یکی از شاخص‌های اقتصادی است که مورد پذیرش بیشتر کشورهایاقوتوسلعت. درحالی‌تر شاخص شاخ برای حدود ۲۹هزار بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰کشور جهان محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان، به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. در واقع شاخ تصور تولیدکنندگان از وضعیت تولیدی‌نوعی‌ده و به نشان از میزان امید آنها به آینده دارد.»

افت و خیز شاخ

همان‌طور که اشاره شد بین فاکتورهای مورد بررسی در شاخ مهرماه صنعت خودرو بیشتر شاخص‌ها افزایشی بودند، علاوهبر این از بین ۱۳ فاکتور موردبررسی چهار فاکتور زیر مرز ۵۰ و هشت فاکتور بالای این مرز قرار گرفته‌اند. رقم ۵۰، مرز مهمی در شاخ محسوب می‌شود. اگر رقم ثبت‌شده کم‌تر از ۵۰ بوده اما نسبت به ماه قبل افزایش یافته باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدترشدن وضعیت، کاهش یافته‌است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰، از عدد ماه قبل کم‌تر باشد، نشان می‌دهد سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل کاهش یافته‌است و اگر روی ۵۰ بایستد نشان از عدم‌تغییر دارد. در این بین بیشترین رشد مربوط به «میزان سفارش‌های جدید» است. این فاکتور از ۴۸۴واحد در شهریور به ۶۸۳واحد در مهرماه رسیده است، این سفارش‌ها علاوهبر خودروسازان می‌تواند مربوط به قطعه‌سازان نیز باشد؛ چراکه با احتمال تسهیلات ۲۰همتی احتمالاً خودروسازان سفارش بیشتری برای خرید قطعه داده‌اند. ایران‌خودرو نیز در مهرماه یک طرح فروش داشت که باعث اخذ سفارش‌های جدید شده‌است. در این ماه خودروسازان و قطعه‌سازان تولید خود را نیز بهبود داده‌اند. طبق آمار، رقم ثبت‌شده برای فاکتور «میزان تولید محصولات» در شهریورماه ۴۲۰۲واحد بود اما در ماه مهر روی ۶۰واحد ایستاد تا رشد ۱۷۸واحدی را در این مدت زمان ثبت‌کند.

علاوه بر این گزارش شاخ نشان می‌دهد که فروش خودرو و قطعه نیز افزایش پیدا کرده‌است. این فاکتور در شهریورماه امسال به ۴۵۵واحد رسیده بود اما در هفتمین ماه از سال توانست از مرز ۵۰ عبور کرده و روی ۶۰واحد بایستد. البته این رشد نمی‌تواند مربوط به فروش محصولات تولیدی سه خودروساز بزرگ کشور باشد، طبق گزارشی که پیش‌تر خودروسازان به سازمان بورس ارائه داده و در سامانه کدال منتشرشده بود، فروش خودروهای سواری ایران‌خودرو، سایپا و پارس‌خودرو در مهرماه نسبت به شهریور با افت ۱۳٫۳درصدی مواجه بوده‌است، مگر اینکه خودروسازان در نظرسنجی شاخ فروش، خودروهای وارداتی خود را نیز مدنظر قرار داده‌باشند. همچنین ممکن است این رشد از محل فروش قطعه‌سازان نشأت گرفته‌باشد. همچنین خودروسازان و قطعه‌سازان در این ماه سفارش‌های دریافتی خود را با سرعت بیشتری تحویل داده‌اند. بر این اساس فاکتور «سرعت انجام سفارش‌های سفارش‌های وارداتی» در مهرماه به ۶۰واحد رسیده است. این در شرایطی است که این شاخص در شهریورماه روی ۴۵واحد ایستاده بود.

اما به‌رغم آنکه خودروسازان در ماه مهر احتمالاً توانست‌اند قطعات بیشتری را تأمین کنند اما همچنان تأمین مواد اولیه از مشکلات اساسی آنها است. «موجودی مواد اولیه» در مهرماه امسال به ۴۶۰۷واحد رسیده که همچنان زیر مرز ۵۰ است و نشان می‌دهد که موجودی مواد اولیه آنها در انبار همچنان در حال خالی‌شدن است، با این‌حال این فاکتور نسبت به شهریور ماه با رقم ۳۸۰۷واحد رشدی ۸واحدی را ثبت کرده‌است، بنابراین می‌توان گفت که سرعت خالی‌شدن انبار خودروسازان از مواد اولیه بسیار کاهش یافته‌است که این موضوع دریافت قطعات جدید از قطعه‌سازان را تأیید می‌کند. موضوع دیگری که موبد این ادعا است افت محسوب‌شده محصول در انبار خودروسازان است، فاکتور «موجودی محصول در انبار» گروه وسایل نقلیه و قطعات وابسته در شاخ مهر ماه به ۳۰واحد رسیده که کم‌ترین میزان ثبت در شاخ هفتمین ماه از سال است. همچنین این رقم کم‌ترین میزانی است که در یک سال گذشته برای این فاکتور ثبت شده‌است. خودروسازان طی ماه‌های اخیر با رشد زیادی در تولید خودروهای ناقص خود مواجه بودند، بنابراین احتمال دارد که آنها در مهرماه بخشی از این نواقص را با قطعاتی که خریداری کرده‌اند، تکمیل کرده و وارد چرخه فروش کرده‌باشند.

با این‌وجود تأمین مواد اولیه برای خودروسازان و قطعه‌سازان همچنان هزینه زیادی را در بهرمه‌ها دارد؛ به‌طوری‌که شاخص «قیمت خرید مواد اولیه» از ۸۳۰۳واحد به ۸۰۳واحد رسیده و رشد ۵واحدی داشته‌است. «قیمت محصولات تولیدشده» نیز با رشد ۵۰۷ واحدی و به ۶۵واحد رسیده که این موضوع متأثر از اعلام قیمت‌های جدید خودروسازان در مهرماه است. «مصرف حامل‌های انرژی» از ۴۹۸واحد در شهریور به ۴۶۰۷واحد در مهر رسیده تا افت ۳۰۱ واحدی داشته‌باشد و همچنان زیر مرز ۵۰ بماند. این موضوع نشان می‌دهد که خودروسازان و قطعه‌سازان حتی در مهرماه نیز در تأمین انرژی خود دچار مشکل بوده‌اند.

سرانجام پس از ماه‌ها کشمکش بر سر تعرفه خودروهای وارداتی، مجلس با مدل پیشنهادی دولت یعنی تعرفه پلکانی موافقت و از موضع خود عقب‌نشینی کرد، اما با نگاهی به اعداد و ارقام مصوب هیات‌وزیران درباره حقوق ورودی انواع خودروهای سواری، نکته‌ای که خوددمنایی می‌کند، فاصله اندک میان تعیین تعرفه ۲۰درصدی خودروهای بنزینی تا حجم ۱۵۰۰ سی‌سی و تعرفه ۱۰درصدی برای خودروهای هیبریدی است که موجب افزایش بی‌اقتیالی به این خودروها شده‌است. هرچند سیاستگذار در تعیین تعرفه گوشه چشمی به تعادل‌بخشی به بازار و حمایت از حقوق مصرف‌کنندگان و جلوگیری از افزایش بی‌ضابطه قیمت خودرو داشته و بنابراین آن را به‌صورت پلکانی و متناسب با حجم موتور در نظر گرفته، اما به‌نظر می‌رسد انگیزه ورود خودروهای هیبریدی با توجه به تعرفه‌ای که برای آنها تعیین‌شده، از نظر دور مانده‌است. تعرفه بالا برای واردات خودروهای هیبریدی را می‌توان یکی از موانع اصلی توسعه ناوگان حمل‌ونقل کم‌مصرف و پاک در ایران در نظر گرفت. از منظر اقتصادی، تعرفه واردات ابزاری برای حمایت از تولید داخل و تنظیم تراز بازرگانی است، اما زمانی‌که برای کالاهایی که آثار مطلوبی در جامعه بر جای می‌گذارند، برای نمونه منجر به کاهش آلودگی هوا و صرفه‌جویی انرژی می‌شوند، تعرفه بالا یا سنگین مشابه خودروهای بنزینی در نظر گرفته می‌شود.

پاشنه آشیل ارز ترجیحی

ادامه تخصیص ارز ترجیحی، نرخ آن به صورت نسبی‌تی از نرخ ارز بازار آزاد یا نرخ ارز تجاری تعیین شود تا فاصله میان این دو نرخ در طول زمان افزایش پیدا نکند.

گرفت پرداخت ارز ترجیحی ۴۲۰۰تومانی را متوقف کند. با حذف ارز ۴۲۰۰تومانی، نرخ ارز در نیمه دوم همان سال با روندی صعودی مواجه شد. در نتیجه، دولت برای جلوگیری از افزایش دوباره قیمت کالاهای اساسی، ارز ترجیحی جدیدی با نرخ ۲۸هزار و ۵۰۰تومان تعیین کرد. هدف از این اقدام، حفظ ثبات قیمتی نسبی در بازار کالاهای ضروری و کاهش فشار تورمی بر اقشار آسیب‌پذیر بود.

با گذشت چند سال از اجرای این سیاست، اکنون شکاف قابل‌توجهی میان نرخ ارز ترجیحی و قیمت ارز در بازار آزاد مشاهده می‌شود. آخرین بررسی‌ها نشان می‌دهد که نرخ ارز در بازار آزاد به حدود ۱۰۷ هزار و ۹۰۰ تومان رسیده است؛ به این ترتیب، اختلافی نزدیک به ۸۰ هزار تومان میان نرخ ارز ترجیحی و قیمت ارز در بازار آزاد وجود دارد. با افزایش تفاوت قیمت ارز، پیامدهایی که در سال پایانی پرداخت ارز ۴۲۰۰ تومانی تجربه شد، مجدداً در حال تکرار است و به نظر نمی‌رسد باار مالی یارانه ارزی بر بودجه دولت بیشتر شده است. به همین دلیل، کارشناسان اقتصادی معتقدند در شرایط فعلی، تعیین نرخ ثابت به عنوان ارز ترجیحی، نمی‌تواند یک سیاست کارآمد باشد. زیرا افزایش شکاف میان قیمت ارز در بازار آزاد و نرخ ثابت ارز ترجیحی، مانند یک پاشنه آشیل عمل خواهد کرد و موجب تشدید پیامدهای منفی این سیاست می‌شود. به همین دلیل، پیشنهاد می‌شود در صورت

اعتراض دانشجویان به اینترنت طبقاتی

در حالی‌که وزارت علوم یوتیوب را برای بیش از ۱۳ دانشگاه کشور رفع فیلتر کرده است، دانشجویان دو دانشگاه تهران و صنعتی شریف با انتقاد از این تصمیم، آن را اقدامی تبعیض‌آمیز و ناقض عدالت ارتباطی دانست‌اند. دانشجویان این دو دانشگاه در بیانیه‌ها و نامه‌های جداگانه‌ای تأکید کرده‌اند که «دسترسی محدود و گزینشی به اینترنت آزاده نه تنها کمکی به آموزش نمی‌کند، بلکه شکاف طبقاتی و نابرابری دیجیتال را در کشور عمیق‌تر می‌سازد. شورای صنفی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران در بیانیه‌ای اعلام کرده است که رفع فیلتر یوتیوب تنها برای دانشگاه‌های خاص، «مصداق تشدید نابرابری و تبعیض ساختاری» است.

در بخشی از این بیانیه آمده است: «دسترسی محدود اقتصاری معین، مانند پرسنل دانشگاه‌ها و دانشجویان برخی دانشگاه‌های خاص، مشخصاً در جهت طبقاتی‌کردن دسترسی به بدیهی‌ترین

^[1] حقوق شهروندی است، این طرح، شکاف طبقاتی موجود در مناسبات اجتماعی را تعمیق می‌بخشد و اگر برای تمامی اقشار جامعه امکان‌ساز نباشد، مصداق سیاستی نابرابر و سلطه‌آمیز خواهد بود.»
شورای صنفی این دانشکده تأکید کرده است که جامعه دانشگاهی باید «در برابر هرگونه سیاست فرودستسازی و سلب امکانات از طبقات محروم بایستد» و «خواستار لغو سیاست‌های تبعیض‌آمیز دسترسی به فضای دیجیتال شده است.شورای صنفی دانشکده صنایع شریف نیز در نامه‌ی سرگشاده به وزیر علوم، اقدام این وزارتخانه را ناشایسته و نگران‌کننده در مسیر عدالت آموزشی و ارتباطی برابر دانسته است. در این نامه خطاب به وزیر علوم آمده است: «اگر هدف واقعا تسهیل آموزش است، چرا تمام جامعه از این تسهیل بهره‌مند نمی‌شود؟ آیا وزارتخانه‌ای که داعیه عدالت آموزشی دارد، نباید برای دسترسی آزاد دانشجویان به منابع علمی تلاش کند، نه برای محدودسازی آن؟»

روزنامه درز اقتصاد

دوشنبه ۰۴ اسفند ماه ۱۴۰۴ • شماره ۸۶۸

www.marzeghtesad.ir

مهدی روی دور خوشبختی

در آتن، جایی که ورزشگاه «کارایسکایس» هر هفته با شور قرمز هواداران می‌لرزد، حالا نامی تازه روی لب‌هاست؛ مهدی طارمی. شنبه‌شب در دیداری که المپیاکوس برای حفظ جایگاهش در صدر جدول به چپسری جز برد نمی‌اندیشید، ستاره ایرانی تیم با درخشش خود آتش حمله‌های سرخ‌پوشان را شعلهور کرد. دقیقه ۶۰، طارمی از میان مدافعان آریس عبور کرد و با ضربه‌ای دقیق دروازه حریف را گشود؛ گلی که نه‌تنها سه امتیاز حیاتی برای تیم مندیلیبار به همراه داشت، بلکه موجب شد دوران تازه‌ای در خط حمله المپیاکوس برای مهدی آغاز شود.

اما درخشش مقابل آریس، تنها یک گل ساده نبود. آمار طارمی نشان می‌دهد که او به مرز آمادگی کامل رسیده است: ۸۹ درصد پاس سالم (۱۷ از ۱۹)، ۸۳ درصد دقت پاس در زمین حریف، یک شوت در چهارچوب، دو دوتل زمینی و یک پیروزی در نبرد هوایی. طارمی با نمره ۷.۲ در جمع بهترین بازیکنان میدان قرار گرفت و پس از پوندسه، کاشتیتیا و نزولاکیس چهارمین بازیکن برتر دیدار بود.

این دومین هفته متوالی است که طارمی در ترکیب اصلی المپیاکوس قرار می‌گیرد و دومین هفته‌ای که نام او در فهرست گلزنان می‌درخشد. در واقع، از زمانی که خوزه لوئیس مندیلیبار تصمیم گرفت نقشی متفاوت به مهاجم ایرانی بدهد، مسیر فنی تیم یونانی دستخوش تغییر مثبت شده است. مندیلیبار سرمربی باتجربه اسپانیایی، با رابتدا طارمی را به عنوان بازیکنی مکمل برای ایوب الکمی جذب کرده‌بود؛ مهاجمی مراکشی که در سال‌های اخیر به یکی از محبوب‌ترین چهره‌های المپیاکوس تبدیل شده‌است. الکمی با سابقه‌ای پرپر از گلزنی، چنان جایگاهی بین هواداران دارد که نیمکت‌نشینی‌اش تقریباً غیرقابل تصور است. از همین رو، مأموریت اولیه طارمی هشوار به نظر می‌رسد: درخشش در تیمی که یک ستاره بانهایت در نوک حمله دارد. اما مندیلبسار خیلی زود متوجه شد که راهکارش برای بهره‌برداری از توانایی‌های طارمی، تغییر در نقش اوست؛ نه تغییر در سیستم تیم. او بدون دست‌زدن به ساختار همیشگی ۱-۲-۳-۴ المپیاکوس، طارمی را از نوک حمله به پست هافبک نفوذی منتقل کرد؛ جایی درست پشت سر ایوب الکمی. این تغییر، نتیجه‌ای فوق‌العاده داشت. در دیدار سنتی برابر ا.ک.آتن، طارمی نخستین‌بار در این پست جدید به میدان رفت و بلافاصله درخشید. او با یک گل تماشایی و نمایش هوشمندانه، نمره عالی ۸.۳ را از کارشناسان گرفت و عنوان بهترین بازیکن زمین را از آن خود کرد. همین عملکرد کلفی بود تا مندیلبسار در بازی بعدی مقابل آریس نیز دوباره به ترکیب منبایه اعتماد کند. طارمی باز هم پاسخ اعتماد سرمربی‌اش را با گل و دوندگی مثال‌زدنی داد. نکته جالب اینجاست که در فاصله کوتاهی، طارمی از بازیکنی ذخیره به یکی از عناصر اصلی ترکیب المپیاکوس تبدیل شده است. آماژئن گویانی: «همه چیز انست: در شش حضور» در سوپرلیگ یونان، که تنها دو بازی آن فیکس بوده، او موفق شده ۴ گل بزند و یک پاس گل بدهد. یعنی به طور میانگین، هر ۲۸ دقیقه یک تأثیر مستقیم روی گل‌های تیمش دارد؛ آماری در سطح مهاجمان تراز اول اروپا.

در سوی دیگر، ایوب الکمی با ۹ بازی، ۶ گل و یک پاس گل عملکردی ثابت و قابل‌اتکا دارد. اما تفاوت میسان دو مهاجم، نه در تعداد گل‌ها، بلکه در نحوه اثرگذاری بر تیم است. الکمی همچنان تمام‌کننده اول تیم به شمار می‌رود، اما طارمی در نقش جدید خود تبدیل به مغز متفکر خط حمله شده است؛ بازیکنی که هم فضا می‌سازد، هم پاس می‌دهد و هم در موقعیت‌های کلیدی، با هوش بالا گل می‌زند. این روزها در آتن، صحبت از یک زوج تازه است؛ زوجی ایرانی-مراکشی که در مقابلی در زمین دارند. الکمی در نقش تمام‌کننده و طارمی در نقش بازیساز هجومی، ترکیبی ساخته‌اند که مدافعان یونانی به سختی می‌توانند متوقفش کنند. هواداران المپیاکوس حالا دیگر طارمی را نه به عنوان «جانشین الکمی» بلکه به عنوان مکمل ارزشمند او می‌شناسند؛ ترکیبی که می‌تواند تیم را به روند ادامه پیدا کند، شاید خیلی زود نام هدی طارمی همان‌قدر که در پورتو بر سر زبان‌ها بود، در آتن هم با شور و افتخار فریاد زده شود.

❖ **ستارگان کلبا روی نوار ناکامی**
برای نخستین‌بار در تاریخ فوتبال، یک باشگاه خارج از ایران پنج بازیکن ایرانی را هم‌زمان در ترکیب خود دارد، اما نتیجه آن، چیزی جز ناکامی و سرخوردگی نبوده است. الاتحاد کلبا که در ابتدای فصل با هزینه‌ای سنگین سراغ ستاره‌های لیگ برتر ایران رفت و جمعی از ملی‌پوشان را به امارات آورد، حالا پس از گذشت ده هفته از لیگ ادنوک، در میانه‌های جدول سرگردان است و نشانی از تیمی مدعی ندارد. روز شنبه در ورزشگاه شیخ حمدان بن‌زاید، تیم الظفره با نمایشی برتر، میزبان خود الاتحاد کلبا را با نتیجه ۳ بر صفر شکست داد؛ شکستی سنگین و ناامیدکننده برای تیمی که با حضور بازیکنانی چون احمد نوراللهی، سامان قدوس و شهربار معانول امید زیادی به تغییر سرنوشتش داشت. در این مسابقه که با حضور بیش از ۱۴۰۰ تماشاگر برگزار شد، قدوس مثل همیشه در ترکیب اصلی حضور داشت اما در دقیقه ۷۰ تعویض شد؛

دلیل ناکامی برخورداری را می‌توان کاهش وزن ۱۰ کیلویی او برای این مسابقات دانست؟

کاهش وزن در ورزش کاملاً طبیعی است، خیلی از کشتی‌گیران حتی بیشتر از اینها وزن کم می‌کنند و حتی خود مهران هم برای المپیک وزن کم کرده بود. بنابراین نمی‌توان باخت زودهنگام او در ووشی را به این موضوع مربوط دانست. ابوالفضل زندگی که در همین مسابقات قهرمان جهان شد نزدیک به ۸-۹ کیلوگرم وزن کم کرده بود. این موضوعاتی می‌تواند در این باخت‌های عجیب نقش داشته باشد اما دلیل اصلی آن نیست.

در رابطه با آرین چطور؟ غیبت یکساله او در مسابقات تا چه اندازه در حذف زود هنگامش تأثیر داشت؟

همه می‌دانند که آرین سلیمی بعد از المپیک در مسابقات زیادی شرکت نکرد. چند تورنمنت به دلایل مختلف و شرایط حساس کشور لغو شد اما یکسری تورنمنت‌های اروپایی وجود دارد که می‌شد امکان حضور ملی‌پوشان را در آن فراهم کرد. آرین بعد از المپیک از تکواندو دور شد. او سمینارهای مختلفی در ایران و حتی خارج از ایران برگزار کرد که همین موضوع به او لطمه زد. این درحالی است که فدراسیون کشتی بعد از المپیک از مدال‌آوران به خوبی نگهداری کرده و آنها با دیسپلین خاصی در اردوها حضور داشتند. البته که مشکلات فنی و ضعف‌های تاکتیکی در تکواندوکاران دیده می‌شد و اشتباهات چگانه و ایرادهای ابتدایی وجود داشت که در سقوط ستارگان المپیکی تأثیر داشت.

بهتر نبود مداح بعد از نتایج درخشان المپیک حفظ می‌شد تا تیم ملی بانوان به این روز نیفتد؟
کسی نمی‌تواند تضمین بدهد که اگر مداح در تیم ملی می‌ماند، نتایج بهتری گرفته می‌شد. مطمئن باشید اگر تیم ملی در مسابقات جهانی حتی ۲ برنز می‌گرفت، کسی یاد مداح نمی‌افتاد. می‌شد با حواشی تیم ملی بانوان جور دیگری برخورد کرد اما این اتفاق نیفتاد تا این مسائل گریبان دختران را بگیرد. برای مثال چرا باید اتفاقی که در یک باشگاه برای نعمت‌زاده افتاد به بیرون درز کند؟ چنین موضوعاتی باید در خانواده تکواندو حل می‌شد اما دوستان کاری که باید اول انجام می‌دادند را آخر انجام دادند.

مهرروز ساعی ادعا کرده است که به‌خطر تهییج سعیده نصیری از الفاظ نامناسب کنار زمین استفاده کرده است. این توجیه مناسبی است؟

پاسخ این سؤال پیش سعیده نصیری است. باید از او پرسید که با حرفی که ساعی از کنار زمین به او زده، انگیزه بیشتری گرفته یا نه. من به‌عنوان مربی و کسی که در زمینه روانشناسی ورزشی تحصیلات دارم، راه‌های دیگری را برای تهییج ورزشکار ترجیح می‌دهم. خانم ساعی می‌توانست از شیوه و کلمات بهتری استفاده کند، البته اگر قصدشان تهییج بود. اما من به شخصه به‌عنوان یک مربی هیچ‌وقت از این شیوه استفاده نمی‌کنم.

هادی ساعی در مصاحبه‌ای گفته که همچنان از خواهرش حمایت می‌کند. ماندن مهرروز ساعی بعد از این نتایج به صلاح تکواندوی بانوان است؟

این تصمیم از اختیارات کمیته فنی است. باید نتایج ووشی بررسی و دلیل این باخت‌ها تحلیل شود. اینکه من بگویم بهترین مربی دنیا هستم کافی نیست چون که کارنامه من خود گواه همه چیز است یا اینکه ادعای پرافتخارترین تکواندوکار ایران را داشته باشم کافی نیست چرا که آمار و ارقام نشان می‌دهد که ساعی پرافتخارترین تکواندوکار ایران است. از نظر من نتایج تیم ملی بانوان در ووشی قابل قبول نبود اما شاید نظر مهرروز ساعی و هادی ساعی چیز دیگری است. هر چند هر هم که سرمربی بگوید شاگردانش مبارزات خوبی داشته و مقابل قهرمانان نامدار باخته‌اند، در نهایت این نتیجه است که حرف آخر را می‌زند.

به نظر می‌رسد تکواندو مجدداً در سرایشییی سقوط قرار گرفته است.
تکرار نتیجه المپیک کار سختی است و شاید هیچ‌وقت عملکرد تکواندوی ایران در پاریس تکرار نشود. المپیک میدان عجیبی است و نمی‌شود مسابقات جهانی را با آن مقایسه کرد. درست است که تکواندو باید قهرمان می‌شد اما فراموش نکنیم که بعداز ۸سال روی سکوی قرار گرفته است. نتایج انفرادی راضی‌کننده نبود اما در مجموع تیم ملی نایب‌قهرمان شد و می‌شود گفت این نتیجه در بدترین حالت رقم خورد. شرایط نگران‌کننده نیست اما می‌تواند بهتر از اینها هم باشد. تکواندوی ایران پتانسیل و منابع انسانی بسیار خوبی دارد و با این بضاعت باید نتایج بهتری گرفت.

با آغاز فیکادی، استقلال به یکی از پرملی‌پوش‌ترین تیم‌های لیگ برتر تبدیل شده است. آبی‌پوشان در مجموع ۹ بازیکن در اردوهای ملی دارند؛ موضوعی که از یک سو نشان‌دهنده کیفیت بالای بازیکنان این تیم است و از سوی دیگر، کار را برای ریکاردو ساپینتو در تمرینات روزهای اخیر دشوار کرده است. در فهرست جدید تیم‌های ملی؛ صالح کردانی و علیرضا کوشکی به تیم ملی بزرگسالان ایران دعوت شده‌اند. سعید سرخرخیزان، امیرمحمد رزاقی‌نیا و اسماعیل قلی‌زاده در اردوی تیم ملی امید حضور دارند و در مسابقات و اردوهای تدارکاتی این تیم شرکت می‌کنند. علاوه بر بازیکنان داخلی، چهار بازیکن خارجی استقلال نیز به تیم‌های ملی کشورهای خود فراخوانده شده‌اند؛ داکتر نازون با تیم ملی هائیتی، یاسر آسانی با تیم ملی آلبانی، دیدیده اندونگ با تیم ملی گابن و رستم آشورماتوف با تیم ملی ازبکستان در روزهای آینده به میدان خواهند رفت. به این ترتیب، استقلال در این مقطع ۹ بازیکن ملی‌پوش دارد که غیبت هم‌زمان آنها باعث شده ترکیب تمرینی تیم به شکل محسوسی تغییر کند. باشگاه استقلال در بیانیه‌ای رسمی برای همه این بازیکنان آرزوی موفقیت کرده است، اما واقعیت این است که غیبت این تعداد بازیکن، چالش بزرگی برای ساپینتو و دستیارانش در تمرینات ایجاد کرده است.

سرمربی برتغالی استقلال در روزهای فیکادی عملاً نیست از ترکیب اصلی خود را در اختیار ندارد و تا ترکیب منبایه اعتماد کند، آمادگی پیدا کند. ساپینتو مجبور است برنامه‌های فنی و هماهنگی تیم را با بازگشت ملی‌پوشان به تعویق بیندازد و از بازیکنان ذخیره و جوان برای حفظ ریتم تمرینی تیم استفاده کند.

صلاح و مرموش، چشم انتظار ایران

یکی از دلایلی که رقابت‌های تورنمنت

چهارجانبه العین در این پنجره بازی‌های ملی را معتبر می‌کند، حضور تیم ملی مصر در این رقابت‌ها با حضور ستارگان بین‌المللی آن است. تیم ملی فوتبال مصر که تاکنون در جام‌های جهانی ۱۹۳۴، ۱۹۹۰ و ۲۰۱۸ حضور پیدا کرده، پس از غیبت در جام جهانی ۲۰۲۲ بار دیگر به جام جهانی صعود کرده و با هدایت حسام حسن، اسطوره فوتبال این کشور که بیشترین گل ملی را برای مصر در کارنامه دارد، در جام جهانی ۲۰۲۶ حضور پیدا خواهد کرد. این تیم که در ۱۰ مسابقه مرحله مقدماتی به ۸ پیروزی و ۲ تساوی رسیده

و تنها ۲ بار دروازه‌اش باز شده، یکی از تیم‌های حاضر در تورنمنت چهارجانبه العین خواهد بود.

ایران ابتدا باید روز پنجشنبه مقابل کیپورد دیگر تیم آفریقایی حاضر در جام جهانی به پیروزی برسد و در صورت برد، در فینال با برنده تقابل روز جمعه مصر و ازبکستان دیدار می‌کند. بدون هیچ شک و تردیدی و با توجه به بازی‌های تکراری ما با ازبکستان، همه منتظر تقابل ایران با تیم ملی مصر در این رقابت‌ها هستیم تا سرانجام، یک دیدار تدارکاتی باکیفیت برای تیم ملی کشورمان فراهم شود. ایران و مصر تاکنون فوتبال یک بار و در دیدار نیمه‌نهایی جام‌ال‌چی سال ۲۰۰۰ به مصاف هم رفته‌اند که این بازی پس از تساوی یک بر یک در اوقات قانونی با گلزنی حسام حسن، در ضربات پنالتی به سود مصر خاتمه یافت.

نکته مثبت اینکه تیم ملی مصر برای این رقابت‌ها، با حضور تمام ستارگان خود یا به العین می‌گذارد و فراغه خود را با تمام قوا برای جام‌های آفریقا و جام جهانی ۲۰۲۶ آکسب خواهند کرد. اسطوره فوتبال مصر و فوق‌ستاره لیورپول که فصل گذشته کفش طلا و عنوان بهترین پاسور لیگ برتر انگلیس را کسب کرد یعنی محمد صلاح، در فهرست تیم ملی مصر برای این مسابقات حضور دارد. در کنار او، نام عمر مرموش ستاره منچسترسیتی که فصل گذشته با عملکرد درخشان در اینتراخت فرانکفورت به جمع شاگردان گواردیولا اضافه شد نیز دیده می‌شود. رمی ریبا مدافع تیم العین امارات، زیزو ستاره محبوب تیم الاهلی مصر و مصطفی محمد مهاجم تیم نانت فرانسه دیگر بازیکنان مطرح حاضر در فهرست پرافتخارترین تیم جام‌های آفریقا برای شرکت در تورنمنت العین با حضور تیم ملی فوتبال کشورمان هستند.استفاده از این بازیکنان، می‌تربد به اعتبار رقابت‌های چهارجانبه العین اضافه می‌کند. راشد عبدالله مدیرعامل باشگاه العین گفت، برگزاری این مسابقات بخشی از تقویم رویدادهایی است که در منطقه العین انجام می‌شود. تیم‌هایی که جزو بهترین‌ها در جهان هستند، برای تمرین، مسابقات و تمام جنبه‌های مربوط به موفقیت این نوع مسابقات بین‌المللی از زیرساخت‌ها و امکاناتی که در این منطقه ارائه می‌شود، استفاده می‌کنند.

❖ **هدف نهایی لیگ برتر ، هدف نهایی ساپینتو**
جایی که ثابت، عملکرد ملوم و پیروزی‌های پی در پی در دیدارهای کلیدی تعیین‌کننده قهرمان خواهد بود.جلب است بداینم که سرمربی استقلال در نشست‌های خود با بازیکنان تأکید کرده که برتری در بازی‌های مستقیم با مدعیان قهرمانی کلید اصلی فتح لیگ است. استقلال فصل را با پیروزی مهم برابر تراکتور تبریز آغاز کرده تیمی که با جذب بازیکنان پرستاره و هزینه‌های سنگین یکی از مدعیان اصلی قهرمانی محسوب می‌شود. این برد روحیه‌ای مضعاف به تیم داد و نشان داد که استقلال در مواجهه با تیم‌های بزرگ، از آمادگی ذهنی و فنی بالایی برخوردار است و در واقع روی همان اصل که سرمربی‌اش تدوین کرده حرکت می‌کند. در ادامه، استقلال باید در یکی از حساس‌ترین دیدارهای نیم‌فصل نخست خود، در هفته دوازدهم لیگ برتر به مصاف پرسپولیس برود. این دربی می‌تواند به نقطه عطفی در مسیر قهرمانی استقلال تبدیل شود. ساپینتو به خوبی می‌داند که برد در دربی نه تنها سه امتیاز حیاتی دارد بلکه از نظر روانی نیز تیمش را چند پله بالاتر می‌برد و تعادل رقابت قهرمانی را به نفع استقلال تغییر می‌دهد. او به بازیکنانش گوشزد کرده که برتری در دربی به نوعی کلید قهرمانی در فصل جاری نیز خواهد بود. از سوی دیگر، دیدار با سایهان اصفهان که قرار بود در هفته دهم برگزار شود، به دلیل درگیری

گرمی: جایی که مفید نباشم نمی‌مانم

❖ **عرفان حمیدی** -در حالی که ناکامی‌های اخیر تکواندوی ایران در رقابت‌های جهانی ووشی انتقادهای زیادی را متوجه تصمیمات فنی کرده است، یوسف گرمی سرمربی تیم ملی پاکستان و عضو کمیته فنی فدراسیون تکواندو از سمت خود استعفا داد.

است که دیگر در کمیته فنی حضور نداشته باشم. جایی که نتوانم مثبت باشم تصمیم به کناره‌گیری می‌گیرم. در حال حاضر صحبت‌های زیادی مطرح است که این نتایج و حال و روز تکواندو حاصل تصمیمات کمیته فنی است؛ بله شاید در مواردی تصمیمات درست نبوده و ترجیح دادم استعفا بدهم.

قیسول دارید که نتایج تیم‌های ملی در ووشی خوب نبود و این نایب قهرمانی لحظه آخری، تکواندو را نجات داد؟

نایب‌قهرمانی جهان نتیجه بدی نیست. تیم ملی ایران ۲ مرتبه قهرمان جهان شده و چندین‌بار هم عنوان نایب قهرمانی را به دست آورده است. تیم ملی آخرین‌بار در سال ۲۰۱۷ روی سکوی سوم ایستاده بود و حالا بازگشت به سکو بعد از ۸ سال خوشایند و قابل احترام است اما اگر جزئیات را در نظر بگیریم حذف‌های پیاپی در روزهای ابتدایی بویژه عملکرد ستارگان المپیکی، اصلاً جالب

❖ **عرفان حمیدی** -در حالی که ناکامی‌های اخیر تکواندوی ایران در رقابت‌های جهانی ووشی انتقادهای زیادی را متوجه تصمیمات فنی کرده است، یوسف گرمی سرمربی تیم ملی پاکستان و عضو کمیته فنی فدراسیون تکواندو از سمت خود استعفا داد.

قهرمان پرافتخار سال‌های نه چندان دور تکواندو دلیل این کناره‌گیری را درگیری‌های شخصی و عدم حضور در ایران می‌داند. او همچنین معتقد است اگرچه نایب‌قهرمانی جهان نتیجه بدی نیست، اما جزئیات عملکرد تیم ملی نشانه‌هایی از ضعف تاکتیکی و ایرادهای ابتدایی دارد که باید بررسی شود. گرمی در گفت‌وگو با ایران ورزشی از دلایل استعفای خود، ضعف‌های موجود، عملکرد ستارگان المپیکی و حواشی تیم بانوان سخن گفت.

استعفای شما از کمیته فنی فدراسیون قابل پیش‌بینی بود، اصلی‌ترین دلیل این موضوع چیست؟

همیشه تلاش کردم‌ام تا برای تکواندو مثبت باشم. اکثر اوقات به خاطر هدایت تیم ملی پاکستان در خارج از ایران حضور دارم و سرمربی تیم ملی دیگری هستم و به همین دلیل نمی‌توانم اظهور که باید روی تیم ایران تمرکز کنم و شاید بهتر

فیکادی سخت ساپینتو

تاجیکستان جلوی صعود ایران را نگرفت

مرحله نیمه‌نهایی تنها به پیروزی نیاز

داشت. شاگردان وحید شمسایی در حالی مقابل تاجیکستان صفاً آرایی کردند که هر نتیجه‌ای جز برد می‌توانست رؤیای صعود را برای تیم ملی نقش بر آب کند. در سوی دیگر، پیروزی چهار بر صفر مراکش مقابل افغانستان باعث شد تیم افغانستان از دور رقابت‌ها کنار برود و ایران برای قطعی کردن صعود خود، چاره‌ای جز کسب سه امتیاز نداشته باشد.

ملی‌پوشان فوتبال ایران از همان دقیقه ابتدایی دیدار در سالن «گرین هال» ریاض، نمایش هجومی و برتری خود را به حریف

دیکته کردند. تیم شمسایی که نمی‌خواست ریسک کند، با برنامه‌ای نه‌اجمعی و پرس شدید از جلو وارد زمین شد و در نیمه نخست موفق شد چهار بار دروازه تاجیکستان را باز کند. محمدحسین درخشانی، حسین طبیعی، مهدی کریمی و حسین سبزی، گلزنان ایران در این نیمه بودند تا خیال کادرفنی از بابت صعود تا حد زیادی راحت شود.

در ادامه نیمه نخست، حسین طبیعی بار دیگر موفق شد اما داور مسابقه به دلیل خطای هند، این گل را مردود اعلام کرد و به کاپیتان تیم ملی کارت زرد نشان داد. در واپسین دقیقه نیمه اول، ادریس یوروف روی یک ضدحمله، تنها گل تاجیکستان را به ثمر رساند تا نیمه نخست با برتری ۴ بر ۱ ایران به پایان برسد.

در نیمه دوم، ایران ضمن حفظ برتری، کنترل کامل توپ و میدان را در اختیار داشت. شمسایی در این نیمه فرصت داد تا بازیکنان جوان‌تر نیز در میدان حاضر و با تجربه بازی‌های بین‌المللی آشنا شوند. سعید احمدعباسی در دو نوبت تا آستانه گلزنی پیش رفت، اما در هر دو موقعیت، دروازه‌بان تاجیکستان با واکنش‌های تماشایی مانع از افزایش اختلاف شد.

در پایان، ایران با این پیروزی ارزشمند ۴ بر ۱، پنج امتیازی شد و پس از مراکش هفت‌امتیازی به عنوان تیم دوم گروه خود راهی مرحله نیمه‌نهایی شد. به این ترتیب، تیم‌های افغانستان و تاجیکستان از دور رقابت‌ها کنار رفتند. بر اساس جدول مسابقات، تیم ملی کشورمان در مرحله نیمه‌نهایی باید به مصاف افغانستان برود، حریفی قدرتمند و آشنا که در جام‌های آسیا نیز تیم شمسایی را به دردمسار انداخته بود. دیداری که می‌تواند یکی از حساس‌ترین بازی‌های این تورنمنت باشد و محک جدی دیگری برای فوتبال ایران در مسیر بازسازی نسل جدید محسوب شود.

شنایان ذکر است احمد دنیامالی، وزیر ورزش و جوانان، میهمان ویژه این دیدار بود و از نزدیک شاهد برتری ملی‌پوشان کشورمان برابر تاجیکستان بود.

ریکاردو ساپینتو، سرمربی برتغالی استقلال، با گذشت ۴ ماه از حضورش در فوتبال ایران، حالا به خوبی با فضای لیگ برتر، رقبا و حساسیت‌های آن آشنا شده است. او که در فصل اول سرمربیگری با استقلال با وجود نمایش‌های جذاب نتوانست جامی برای استقلال به ارمان بیاورد، در فصل جاری با برنامه‌ای متفاوت و هدفگذاری مشخص پا به میدان گذاشته است. او به دنبال قهرمانی در لیگ برتر است. ساپینتو از ابتدای فصل بارها تأکید کرده که هدف اصلی‌اش بازگرداندن جام لیگ برتر به ویتربین استقلال است و حتی در اظهاراتی رسمی وعده داده بود که این تیم در پایان فصل روی سکوی قهرمانی خواهد ایستاد. از همین رو، اگرچه استقلال در جام حذفی نیز حضور دارد و در گام نخست باید به مصاف تیم گمنامی به نام پادپاب خلخال برود، اما به نظر می‌رسد اولویت ذهنی و فنی ساپینتو همچنان رقابت‌های لیگ است.

سایپنتو قصد دارد در جام حذفی از ترکیب اصلی خود استفاده کند، اما این تصمیم بیشتر با هدف حفظ روحیه تیمی و جلوگیری از غافلگیری در برابر حریفان ضعیف اتخاذ شده است، نه به عنوان هدفی جدی برای فتح جام. ساپینتو به‌خوبی می‌داند که در فوتبال ایران، جام حذفی می‌تواند با یک لغزش کوچک از دست برود و به همین دلیل، نگاه بلندمدت او به سمت لیگ برتر متمرکز است؛

صاحب امتیاز: موسسه مطبوعاتی دانش پیام بامداد نوبن

مدیر مسئول: ابوالفضل حمیدی

چاپ: جام جم

آدرس: تهران، بلوار مرزداران، خیابان البرز، البرزیکم، پلاک ۶

تلفن: ۰۲۱-۴۹۱۰۵۰۰۰

گستره توزیع: سراسری

شرکت توزیع: نشر گستر

خودروهای ۲۰ساله میلیاردری شدند

مرتمنی اکبری -بازار خودروی ایران امروز تصویری روشن از تحولات اقتصاد کلان کشور ارائه می‌دهد؛ جایی که خودروهای متعلق به دهه ۸۰ با وجود فرسودگی وقت کار آیی، اکنون با قیمت‌های میلیاردری معامله می‌شوند.

بازار خودروی ایران این روزها تصویری گویا از وضعیت اقتصاد کلان کشور ارائه می‌دهد، بازاری که در آن خودروهایی متعلق به دهه ۸۰ که در زمان عرضه، کالایی مصرفی و نسبتا در دسترس برای طبقه متوسط محسوب می‌شدند اکنون در بازار دست‌دوم با قیمت‌هایی چند ده‌برابر نرخ اولیه معامله می‌شوند. بررسی داده‌های قیمتی توسط «دنیایاقتصاد» نشان می‌دهد خودروهایی که حدود دو دهه پیش با بهایی کمتر از ۱۰ تا ۳۰میلیون تومان خریداری می‌شدند، در سال ۱۴۰۴ به محدوده چندصدمیلیون تا نزدیک دو میلیارد تومان رسیده‌اند، چشمی که در نگاه نخست این تصور را ایجاد می‌کند که خودروهای قدیمی به کالایی لوکس تبدیل شده‌اند، اما آیا واقعا ارزش این خودروها افزایش یافته یا آنچه رخ داده، صرفا بازتاب کاهش ارزش پول ملی است؟

پاسخ اقتصاددانان به این پرسش قابل توجه است؛ چراکه آنها معتقدند آنچه امروز به‌عنوان «گران‌شدن» خودروهای قدیمی دیده می‌شود، الزاما به‌معنای افزایش ارزش واقعی آنها نیست؛ بلکه نتیجه کاهش شدید قدرت خرید پول طی سه دهه‌گذشته است. از این‌منظر، خودرویی که اکنون با قیمتی نجومی معامله می‌شود، در واقع نه لوکس‌تر شده و نه ارزش مصرفی بیشتری پیدا کرده، بلکه تنها در آینه تورم مزمن اقتصاد ایران بزرگ‌تر به‌نظر می‌رسد. به بیان دیگر قیمت بالای این خودروها بیش از آنکه نشانه ارزش باشد، نشانه افت ارزش پول است؛ وضعیتی که باعث‌شده حتی خودروهایی با عمر بیش از دو دهه همچنان به‌عنوان دارایی قابل‌مبادله باقی‌بمانند، با این‌حال اقتصاددانان تاکید دارند که تغییر مهم‌تری در پس این روند نهفته است: تغییر ماهیت خودرو از کالای مصرفی به دارایی سرمایه‌ای.

در اقتصادی که طی سال‌های طولانی با تورم‌های دورقمی مواجه بوده، تقریبا هر کالای بادوامی می‌تواند نقش سپر تورمی را ایفا کند؛ اما خودرو به‌دلیل نقدشوندگی بالا و وجود بازار دست‌دوم فعال، جایگاهی متفاوت یافته‌است. همچنین برخی کارشناسان خودرویی بر نقش ساختار بازار تاکید دارند. به اعتقاد آنها ترکیب تورم بالا و کمبود عرضه به‌طور هم‌زمان منجر به آن شده که خودرو کالایی ضروری و سرمایه‌ای باشد؛ وضعیتی که مقاومت قیمتی در برابر کاهش ایجادکرده و حتی خودروهای کارکرده را نیز به دارایی‌هایی با تقاضای پایدار تبدیل کرده‌است. بر این اساس، آنچه امروز در بازار خودرو مشاهده می‌شود، صرفا افزایش قیمت چند مدل قدیمی نیست، بلکه آینده‌ای است از وضعیت کنونی اقتصاد ایران؛ اقتصادی که در آن، زمان برای کالاهای متوقف‌شده، خودروهای کهنه از چرخه مصرف خارج نشده‌اند و خانوارها برای حفظ ارزش دارایی خود به‌ناچار به گذشته بازار پناه برده‌اند. در چنین شرایطی، پرسش اصلی دیگر این نیست که چرا خودروهای دهه ۸۰ گران شده‌اند، بلکه این است که چه بر سر اقتصاد آمده که خودروهای بیست‌ساله هنوز باید نقش دارایی آینده خانوار را بازی کنند.

تغییرات قیمتی خودروهای دهه ۸۰

بررسی قیمتی «دنیایاقتصاد» از ۱۰مدل خودروی دهه‌هشتادی نشان می‌دهد؛ امروز قیمت این خودروها به‌طور میانگین با رشد ۵۰ برابری در

اینفوگرافیک

استاندار و امام‌جمعه نمی‌توانند کنسرت لغوکنند

سریال لغو کنسرت‌ها در ماه‌های اخیر دوباره تکرار شده و فعالان عرصه موسیقی را نگران کرده‌است. از لغو کنسرت را می‌داد که بسیاری از این مشکلات حل‌وفصل شود و مدیران موسیقی، الفبای این سند را نگاهتانه‌اند.

تخمینی حدود ۲۰درصد، اکنون تقریبا هر کالای بادوامی -به‌استثنای کالاهای مصرفی که بلافاصله مورداستفاده قرار می‌گیرند- یک دارایی سرمایه‌ای تلقی می‌شود؛ حتی یک دستگاه کولر یا میلمان نیز چنین وضعیتی پیدا کرده‌است.«وی در پاسخ به این پرسش که چرا خودرو توانسته نقش «پناهگاه تورمی» شبیه مسکن و طلا پیدا کند، اظهار کرد: «خودرو به‌دلیل داشتن بازار ثانویه بهتر و نقدشوندگی بالاتر نسبت به کالاهای مصرفی بادوام دیگر، ارزش دارایی بالاتری یافته و تقاضای دائمی برای آن وجود دارد. در نتیجه ماهیت یک دارایی سرمایه‌ای پیدا کرده‌است، به‌همین‌دلیل، خودرو توانسته است نقشی مشابه مسکن و طلا را به‌عنوان یک «پناهگاه تورمی» ایفا کند.»

افقه با تاکید بر اینکه هنگامی که نرخ تورم از نرخ بهره بانکی پیشی می‌گیرد، توصیه می‌شود که از نگهداری پول نقد برهیز شود، تصریح کرد: «در این شرایط باید کالا خریداری کرد، زیرا این اقدام به‌جای سودآوری، از میزان زیان کاسته و حفظ ارزش می‌کند؛ خودرو نیز از این قاعده مستثنی نیست، با این تفاوت که قدرت نقدشوندگی آن در مقایسه با سایر کالاهای خانگی بالاتر است.» وی با اشاره به اینکه افزایش قیمت خودروهای کارکرده عمدتا ناشی از تورم عمومی است، در پاسخ به این پرسش که آیا با مهار تورم، قیمت خودروی کارکرده سقوط می‌کند، گفت: «تورم به‌معنای سرعت افزایش قیمت‌هاست؛ بنابراین اگر تورم کاهش یابد، به این معنی نیست که قیمت‌ها ثابت مانده‌اند، بلکه صرفا به این معنی است که سرعت افزایش قیمت‌ها کمتر شده‌است.» وی ادامه‌داد: «با این‌حال، رسیدن تورم به صفر به‌معنای توقف کامل افزایش قیمت‌هاست، اما اگر معنای مهار تورم این باشد که نرخ تورم برای مثال از ۴۰درصد به ۲۰درصد برسد، این بدان معنی نیست که قیمت‌ها کم شده‌اند، بلکه صرفا از سرعت رشد قیمت‌ها کاسته شده‌است؛ مانند خودرویی که با سرعت ۲۰۰کیلومتر بر ساعت در حال حرکت است و با ترمز زدن، سرعتش به ۱۴۰کیلومتر بر ساعت کاهش می‌یابد، اما همچنان در حال حرکت است.» افقه تاکید کرد: «با این فرض، قیمت خودروهای کارکرده سقوط نخواهد کرد، بلکه تنها سرعت رشد آن کم می‌شود.»

سهراب دل‌انگیزان، دیگر استاد دانشگاه نیز با اشاره به همبستگی میان ارزش اسمی دارایی‌های دست‌دوم و نوسانات نرخ تورم به «دنیایاقتصاد» گفت: «بسیاری از خانواده‌ها و افراد در جوامع با نرخ تورم بالا، نقدتنها در بازار خودرو بلکه در بخش‌های گوناگونی از دارایی‌های فیزیکی خود، شاهد همبستگی میان ارزش اسمی دارایی‌های دست‌دوم و نوسانات نرخ تورم عمومی هستند.» وی در ادامه توضیح داد: «به بیانی ساده‌تر وقتی تورم بالا می‌رود، ارزش بسیاری از وسایل دست‌دوم مانند موبایل، لوازم‌خانگی، فرش، لوازم آنتیک و عتیقه‌جات هم همراه با افزایش قیمت‌ها بالا می‌رود، اما خودرو به‌دلیل اینکه معمولا به لحاظ قیمتی حجم بزرگ‌تری از دارایی فرد یا خانواده را به خود اختصاص می‌دهد و قدرت نقدشوندگی بیشتری دارد، نقش مهم‌تری در حفظ ارزش پول مردم در شرایط اقتصادی پرنوسان بر عهده دارد.» این استاد دانشگاه با اشاره به اینکه خودرو به لحاظ ارزش اسمی، غالبا بزرگ‌ترین قلم دارایی غیرنقدی یک خانواده را تشکیل می‌دهد، گفت: «به‌واسطه نقدشوندگی نسبتا بالاتر در مقایسه با سایر دارایی‌های سرمایه‌ای مانند املاک و همچنین قابلیت تبدیل شدن به ابزار مولد درآمد مانند استفاده در کسب‌وکارهای خدماتی، جایگاه سیال‌تری در ساختار مالی فرد و خانواده ایفا می‌کند. این ویژگی‌ها، خودرو را به یک پناهگاه تورمی کارآمد در محیط‌های اقتصادی پرتلاطم تبدیل می‌کند.» دل‌انگیزان در پاسخ به این پرسش که اگر تورم مهار شود، آیا قیمت خودروهای کارکرده سقوط می‌کند یا ساختار بازار اجازه کاهش نمی‌دهد؛ اظهار کرد: «هرچند مهار موفقیت‌آمیز تورم منجر به کاهش تقاضای سفته‌بازانه برای این کالاهای به‌عنوان لنگرگاه دربرابر کاهش ارزش پول ملی خواهدشد، اما چالش اقتصادی کلیدی که این دارایی‌ها در آن نقش‌آفرین هستند، تنها تورم نیست؛ بلکه موضوع کاهش مستمر قدرت خرید حقیقی خانوارهاست.»

وی در ادامه توضیح داد: «در شرایطی که مکانیسم‌های جبران دستمزد از نرخ واقعی رشد تورم عقب می‌ماند و شاهد سرکوب دستمزدها هستیم، دارایی‌های بادوام و بادوام بلندمدت مانند خودرو، نقش حیاتی ایفا می‌کنند.»دل‌انگیزان اضافه کرد: «این دارایی‌ها نه‌تنها به‌عنوان یک سپر دفاعی دربرابر کاهش ارزش پول عمل می‌کنند، بلکه می‌توانند کسری ناشی از تفاوت میان افزایش قیمت‌ها و ثبات دستمزدها را تا حدی جبران کنند. با تعمیق نابرابری‌های درآمدی و گسترش فقر، اتکای جوامع به دارایی‌های سرمایه‌ای ملموس برای حفظ ارزش پس‌انداز، بیش از پیش آشکار می‌شود.»حسن کریمی‌سنجری، کارشناس صنعت خودرو نیز در پاسخ به این پرسش که چرا در اقتصاد ایران، خودرو از کالای مصرفی به دارایی سرمایه‌ای تبدیل شده‌است؟، به «دنیایاقتصاد» گفت: «در اقتصادهایی که تورم بالایی دارند، بازار و مصرف‌کننده به‌دنبال حفظ ارزش سرمایه خود هستند، به‌همین‌دلیل دارایی‌های ثابت نقش ویژه‌ای پیدا می‌کنند.»

کریمی در بیان دلایل این موضوع که چرا خودرو به کالای ضروری و سرمایه‌ای بدل‌شده، به ذکر موارد پرداخت و گفت: «به دلیل شرایط نامساعد حمل‌ونقل عمومی کشور، خودرو به یک کالای ضروری و کالای جایگزین برای خانوار تبدیل شده‌است. دیگر اینکه چون ارزش سرمایه‌گذاری بالایی دارد و قیمتش زیاد است، تبدیل به یک کالای لوکس شده‌است؛ کالای لوکسی که می‌تواند ارزش سرمایه را حفظ کند و قابلیت سرمایه‌ای‌بودن آن نسبت به مصرفی بودنش بیشتر است.»وی با اشاره به اینکه یکی دیگر از ویژگی‌های بازار خودرو، فزونی تقاضا نسبت به عرضه است و بنابراین مقاومتی در مقابل کاهش قیمت دارد، گفت: «نوسانات ارزی و نرخ تورم نیز باعث شده‌است که خودرو تبدیل به کالایی شود که سرمایه را حفظ می‌کند.»

کریمی در پاسخ به این پرسش که رشد قیمت خودروهای قدیمی بیشتر ناشی از تورم است یا کمبود عرضه نیز اظهار کرد: «هر دو عامل نرخ تورم و فزونی تقاضا در آن موثرند، اما اثر نرخ تورم بالاتر است.» وی در پاسخ به این موضوع که آیا با مهار تورم، قیمت خودروهای کارکرده کاهش می‌یابد؛ تصریح کرد: «بله؛ تجربه داریم که قیمت خودروهای کارکرده به‌شدت سقوط کرده و در آن زمان، ارزش نوسازی و خروج خودروی فرسوده بالاتر رفته‌است. اگر تورم مهار شود، تاثیری که برای می‌گذارد روی مولفه فزونی تقاضا است؛ بنابراین در شرایطی که تورم به ثبات می‌رسد، باید نسبت عرضه و تقاضا رعایت شود، اما قطعاً با مهار تورم شرایط در بازار خودروهای کارکرده بهتر خواهدشد.»

عکس نوشت

کارتون

سیروان خسروی در کاخ نیاوران و اسپیناس پالاس گرفته البته انتقادهایی هم برانگیخته بود و برخی معتقد بودند تا توقف اجرای عرفان طهماسبی در خوزستان اتفاقاتی باید اصلاحاتی در آن انجام شود.استاندار و امام‌جمعه نمی‌بوده که در همین ایام افتاده است. این در حالی است که توانند کنسرت لغو کنندکارشناسان معتقدند در تنظیم این حدود دو سال پیش سند موسیقی تدوین شد و این نوید سند، از هنرمندان دعوت نشده است و قانون‌گذاران به‌همراه و فعالان عرصه موسیقی را نگران کرده‌است. از لغو کنسرت را می‌داد که بسیاری از این مشکلات حل‌وفصل شود و مدیران موسیقی، الفبای این سند را نگاهتانه‌اند.

منسخره ایرانی تئاترهای معروف لندن

نمایش موزیکال «الیور تویست» به کارگردانی حسین پارسایی میزبان بیش از ۷۰هزار مخاطب شد تا یک بار دیگر این نکته به اثبات برسد که مردم حتی در شرایط سخت اقتصادی هم حاضرند به تماشای یک اثر موفق بشینند. اجرای چندبازه این نمایش در ایران یادآور اجراهای تاریخی چند نمایش مشهور در دنیاست.

«تله‌موش» اثر معمایی و مهم آگاتا کریستی که به‌عنوان برچراگرترین نمایش‌نامه جهان شناخته می‌شود، بیش از ۷۰ سال است که هر شب در لندن روی صحنه می‌رود و از آن به عنوان یکی از جاذبه‌های مهم لندن نام می‌برند و گردشگران سعی می‌کنند تا آنجا که مقدور است تماشای آن را از دست ندهند. «تله‌موش» اولین بار سال ۱۹۵۲ از وست‌اند لندن روی صحنه رفت و تا زمانی که کووید تئاترها را به تعطیلی کشاند، بی‌وقفه در حال اجرا بود و بعد از دوران کرونا دوباره اجراهایش را شروع کرد.

نمایش موزیکال «بینوایان» نوشته ویکتور هوگو هم از آن دسته کارهایی است که چند دهه است در حال اجراست و همچنان مخاطبان زیادی را جذب می‌کند. این نمایش قرار است چهارمین سال اجرایش در «وست‌اند» را در روزهای آینده جشن بگیرد.

همچنین نمایش موزیکال «شیخ ابراه» سال ۱۹۹۶در وست‌اند روی صحنه رفت و در سال ۱۹۸۸ در تئاتر برادوی به اجرا درآمد و رکورد طولانی‌ترین زمان روی صحنه بودن در برادوی را به خود اختصاص داده است.

حالا بعد از سال‌ها به نظر می‌رسد در ایران هم اتفاقات فرهنگی مهمی افتاده که می‌تواند چنین وضعیتی را در تئاتر به وجود بیاورد و مثلا شهرهای گردشگرپذیر هم هویت فرهنگی خاص پیدا کنند. هرچند این مساله به سازوکار و تبلیغ قائل توجه نیاز دارد اما امکان وقوع آن دور از تصور نیست. در سال‌های اخیر با توسعه سالن‌های خصوصی در ایران تئاتر دوران جدیدی را آغاز کرد و روزانه آثار زیادی در تهران و سایر شهرستان‌ها روی صحنه می‌روند که در این میان برخی با اقبال روبه‌رو می‌شوند و برخی نیز در گیشه شکست می‌خورند.

در این وضعیت برخی نمایش‌ها در سالن‌های مختلف اجرا شده‌اند و هر بار هم توانسته‌اند در جذب مخاطب موفق عمل کنند. «الیور تویست» یکی از همان‌هاست و شاید بتوان از آن به عنوان نسخه ایرانی نمایش‌هایی همچون «شیخ ابراه» و «بینوایان» یاد کرد.

رمان مطرح چارلز دیکنز از زمان نگارش تاکنون بارها و بارها مرجع اقتباس آثار نمایشی بوده است. از زمانی که سینما وجود خارجی نداشت در نمایش‌ها همیشه پای ثابت قصه‌های محبوب بود تا بعدتر که سینما آمد و در این مدیوم هم بارها ساخته شد و مسود اقبال تماشاگران قرار گرفت. اتفاق جالب، اما زمانی رخ داد که دوازده سال پس از «الیور تویست» مشهور به کارگردانی دیوید لین، آهنگساز شهیر انگلیسی که دستی بر قلم داشت تصمیم گرفت نسخه موزیکالی از اثر جوادانه دیکنز آماده کند و به این ترتیب لیونل بارت در سال ۱۹۲۰ نسخه موزیکال «الیور تویست» را ارائه داد و نام آن را «الیور» گذاشت. هشت سال پس از انتشار این اثر کارول رید بر اساس همین نسخه و به همین نام فیلمی موزیکال ساخت که دز آنساکاز آن، مثال هم مورد توجه قرار گرفت.

حسین پارسایی برای اولین تجربه موزیکالاش در تئاتر همین فیلم «الیور» را منبع قرار داد و به این ترتیب برگردان موزیکال بارت از شاهکار دیکنز با بازی ستاره‌ها را با تمرین‌های طولانی در سالل ۱۳۹۶ روی سن تالار وحدت برد که با اقبال گسترده روبه‌رو شد و سپس چند بار دیگر هم در این سال‌ها به اجرا درآمد.

حالا این نمایش با بازتولید کامل و بازطراحی نوین بخش‌های مختلف و دراماتوری محمدرضا کوهستانی روی صحنه رفته و هزاران مخاطب را ظرف چند روز برای تماشا راهی باشگاه انقلاب کرده است. گروه تولید و کارگردانی این اثر اعلام کرده‌اند این نسخه درحالی‌که وفادار به متن اصلی و ساختار نمایشی سال ۱۳۹۶ باقی ماند، ولی در نمایش‌نامه و چند ترانه با تاکید بر دغدغه‌ها و نابرابری‌های اجتماعی و واقعیت‌های تلخ زندگی انسان تغییرات جزئی داشته و از نظر طراحی‌های هنری تفاوت‌های چشم‌گیری با اجرای پیشین دارد.

براساس گزارش‌ها این نمایش در هفته‌های اخیر روزانه میزبان حدود ۶هزار مخاطب است و به دلیل استقبال مخاطبان برای روزهای ۲۱، ۲۲ و ۲۳ آبان‌ماه ۱۴۰۴ تمدید هم شده است. آنچه در این نمایش مورد استقبال قرار گرفته بداهه‌گویی‌های هوتن شکبیا در نقش شخصیت «فاگین» است و انتشار بخشی از این ویدئوها در فضای مجازی موج بزرگی راه انداخته است. این بازیگر در بخش‌هایی از نمایش با تذکر ممنوع بودن تصویربرداری از نمایش، به صورتی طنزآمیز با برخی تماشاگران معاشرت‌هایی دارد که به شکلی عجیب، در فضای مجازی پربیننده شده است.

هوتن شکبیا، پهنوش طباطبایی، باتیپاک انصوری، امیر کاوه آهین‌جان، با حضور سیامک امشور، و کاظم سیاحی ایفاگر نقش‌های اصلی این نمایش هستند.

جلسه شورای عالی عتف با حضور معاون اول رئیس جمهور

هفته بیست و دوم لیگ برتر فوتبال ایران؛ ملوان – تراکتور